

Nr 104

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag för budgetåret 1966/67 till byggnadsarbeten samt inredning och utrustning av lokaler vid universitet, högskolor m. m.; given Stockholms slott den 11 mars 1966.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Ragnar Edenman

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås ett investeringsanslag för budgetåret 1966/67 till byggnadsarbeten vid universiteten och vissa högskolor av 105 milj. kr. Medelsförbrukningen för byggnadsverksamheten uppgick budgetåret 1964/65 till ca 95 milj. kr. och beräknas innevarande budgetår komma att uppgå till ca 125 milj. kr. För budgetåret 1966/67 räknas med en förbrukning av ca 155 milj. kr.

För universitetet i Uppsala föreslås medelsberäkning för den första etappen av planerade nybyggnader för bl. a. medicinskt teoretiska och farmaceutiska ämnen. För Lund beräknas medel för bl. a. slutförande av nybyggnaderna för den tekniska högskolan för kemiskt centrum.

Medelsförbrukningen för innevarande och nästa budgetår för utbyggnaden av Chalmers tekniska högskola i Göteborg beräknas till sammanlagt närmare 50 milj. kr. Bl. a. framläggs förslag om påbörjande av ny- och ombyggnad för sektion M, vilket byggnadsobjekt kostnadsuppskattats till över 30 milj. kr. Vidare föreslås de egentliga byggnadsarbetena få påbörjas för en nybyggnad för odontologisk fakultet i Göteborg, för vilket byggnadsobjekt kostnaderna numera beräknas uppgå till ca 52,5 milj. kr.

Utbyggnaden av universitetet i Umeå bedrivs i snabb takt. För innevarande och nästa budgetår beräknas medelsförbrukningen till över 55 milj. kr.

För innevarande budgetår har till inredning och utrustning av lokaler vid universitet, högskolor m. m. anvisats 35,5 milj. kr. I propositionen föreslås en medelsanvisning för nästa budgetår av 45,5 milj. kr.

Slutligen föreslås en medelsanvisning till byggnadsarbeten vid specialskolan m. m. av 1 590 000 kr. Förslag framläggs därvid om nybyggnad för en riksinstitution i Sigtuna för undervisning och behandling av gravt talskadade normalbegåvade barn och döva barn med vissa komplikationer. Byggnadskostnaden för institutionen har beräknats till 5 350 000 kr.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 11 mars 1966.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, KLING, EDENMAN, JOHANSSON, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GUSTAFSSON.

Chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Edenman, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter frågor angående *anslag för budgetåret 1966/67 till byggnadsarbeten samt inredning och utrustning av lokaler vid universitet, högskolor m. m.* samt anför.

I årets statsverksproposition (bil. 10 s. 572 och 645) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avvaktan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1966/67 beräkna

till Byggnadsarbeten vid universiteten och vissa högskolor ett investeringsanslag av 105 milj. kr.;

till Inredning och utrustning av lokaler vid universitet, högskolor m. m. ett reservationsanslag av 45,5 milj. kr.

Beredningen av dessa frågor är nu avslutad och jag anhåller att ånyo få anmäla desamma. I detta sammanhang kommer jag även att behandla fråga om byggnadsarbeten vid specialskolan m. m.

I. Byggnadsarbeten vid universiteten och vissa högskolor

A. Anslagsförslag m. m.

Under denna anslagsrubrik har i riksstaten för innevarande budgetår förts upp ett investeringsanslag av 144 324 000 kr. till byggnadsarbeten vid universiteten, karolinska institutet, de tekniska högskolorna och gymnastiska centralinstitutet.

Från *byggnadsstyrelsen* och *tekniska högskolornas i Stockholm byggnadskommitté* föreligger framställningar om investeringsanslag för budgetåret 1966/67. Vidare har styrelsen och byggnadskommittén successivt redovisat projekteringshandlingar m. m. och redogjort för uppgjorda tidplaner m. m. för vissa aktuella byggnadsobjekt.

Innan jag går in på de enskilda byggnadsobjekten, vill jag erinra om de principer som gäller för handläggning av ärenden rörande byggnadsverksamheten vid universitet och högskolor.

I överensstämmelse med de riktlinjer som drogs upp i den av riksdagen godkända prop. 1964: 50 (SU 119, rskr 293) tillkallade Kungl. Maj:t genom beslut den 29 juni 1964 fem lokal- och utrustningsprogramkommittéer (s. k. LUP-kommittéer), en för varje universitetsort. Dessa kommittéer har till uppgift att utarbeta lokal- och utrustningsprogram för samtliga läroanstalter på orten. När ett lokalprogram färdigställts överlämnas det till byggnadsstyrelsen eller — vad beträffar tekniska högskolan i Stockholm — till högskolans byggnadskommitté, vilka myndigheter på grundval därav i samråd med berörd LUP-kommitté upprättar ett byggnadsprogram innehållande bl. a. förslag beträffande byggnadsobjektets placering, allmänna utformning m. m. samt en uppskattning av kostnad och tidsåtgång för objektet. Kungl. Maj:t prövar därefter byggnadsprogrammet och lämnar i normalfallet ett uppdrag att utarbeta huvudhandlingar för objektet.

Först när huvudhandlingarna, som innefattar bl. a. huvudritningar och en på dessa grundad tillförlitlig kostnadsberäkning, färdigställts, begärs normalt medel av riksdagen för byggnadsobjektets utförande. Samtidigt härmed fortsätter oftast projekteringen av objektet fram t. o. m. färdigställande av bygghandlingar, dvs. handlingar på grundval av vilka entreprenadanbud kan infordras.

En uppmjukning har numera skett av de handläggningsregler som här berörts (jfr prop. 1966: 1 bil. 2 s. 31, SU 14, rskr 14). Varje objekts speciella natur får därvid bli avgörande för handläggningen. Det kan därmed bli aktuellt, att Kungl. Maj:ts förnyade prövning av ett byggnadsobjekt i ökad utsträckning kommer att ske redan på grundval av förslagshandlingar, dvs. på ett tidigare projekteringsstadium än huvudhandlingsstadiet, samt att medel för byggnads-

objektets påbörjande i vissa fall kommer att begäras tidigare än vad hittills skett, dvs. redan när byggnadsprogram utarbetats eller sedan förslagshandlingar upprättats.

I följande redogörelse beträffande de för nästa budgetår aktuella byggnadsobjekten kommer jag inte att till särskild behandling ta upp sådana objekt, som tidigare redovisats för riksdagen och för vilka kostnadsramarna föreslås antingen bli uppförda med oförändrade eller sänkta belopp eller endast bli höjda med hänsyn till den allmänna byggnadskostnadsstegringen. För tiden den 1 juli 1963—den 1 juli 1964 har stegringen av byggnadsstyrelsen slutligt beräknats till 4 %. Bl. a. då nu gällande investeringsplaner skulle fastställas (jfr prop. 1965: 104 s. 4) beräknades denna stegring preliminärt till 3,5 %. För tiden den 1 juli 1964—den 1 april 1965 beräknar styrelsen stegringen till 4 %.

Uppsala

Nybyggnad för övningslaboratorier för fysik och kemi. Närmare redogörelser för detta byggnadsobjekt lämnades i prop. 1960: 1 (bil. 30 s. 7) och 1962: 91 (s. 55). I den i gällande investeringsplan uppförda kostnadsramen av 10 milj. kr. innefattas även kostnader för vissa väg- och markarbeten. Pågående utredningar beträffande tillbyggnader inom samma kvarter gör enligt byggnadsstyrelsen planerna på att utföra dessa arbeten mindre aktuella, varför styrelsen föreslår att kostnadsramen sänks med 300 000 kr.

Försörjningsåtgärder. För den av byggnadsstyrelsen utarbetade försörjningsplanen för universitetet i Uppsala lämnades en redogörelse i prop. 1964: 72 (s. 30). Medelsförbrukningen för beslutade försörjningsåtgärder samt de åtgärder som erfordras i samband med aktuella byggnadsobjekt beräknar byggnadsstyrelsen till ca 7,4 milj. kr. t. o. m. budgetåret 1966/67. Härav beräknar styrelsen för översiktlig planläggning ca 600 000 kr. och för anslutningsavgifter m. m. 1,6 milj. kr.

I förevarande sammanhang bör erinras om att Kungl. Maj:t genom beslut den 10 december 1965 godkänt ett av byggnadsstyrelsen villkorligt träffat avtal med Uppsala stads industriverk avseende universitetets elkraftsförsörjning.

Nybyggnader för medicinska fakulteten m. m., etapp I. Av den redogörelse för omfattningen av detta byggnadsobjekt som jag lämnade i prop. 1966: 2 (bil. 5 s. 20) framgår att erforderliga nybyggnader för de medicinskt teoretiska ämnena vid universitetet i Uppsala avses bli förlagda till det s. k. Artillerifältet. Vidare erinrade jag om att antalet nybörjarplatser i ifrågavarande ämnen enligt riksdagens beslut i anledning av prop. 1965: 141 (SU 173, rskr 411) efter hand skall ökas från 90 till 196 samt att enligt samma beslut farmaceutiska institutet skall flyttas till Uppsala och inordnas — tills vidare alltjämt inom ramen för en särskild fakultet — i Uppsala universitet. Jag erinrade slutligen om att intagningskapaciteten vid farmaceutiska fakul-

teten skulle ökas från 80 till 120 platser per år och att jag i prop. 1965:141 härutöver anført, att vid utarbetande av lokal- och utrustningsprogram för denna fakultet alla möjligheter borde undersökas att genom integration mellan farmaceutiska fakulteten, å ena sidan, samt de medicinska och naturvetenskapliga fakulteterna, å andra sidan, åstadkomma investerings- och driftrationaliseringar.

Såsom redovisades i prop. 1966:2 (bil. 5) avses den första byggnadsetappen omfatta ca 12 570 m² rumsyta, som av LUP-kommittén för Uppsala föreslagits bli utnyttjade för bl. a. grundutbildningen samt för högre utbildning och forskning i ämnena fysiologi, medicinsk fysik och farmakologi.

Genom beslut den 25 februari 1966 föreskrev Kungl. Maj:t, sedan riksdagen fattat beslut i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag i prop. 1966:2 (bil. 5, SU 20, rskr 58), att i investeringsplanen för universitetet i Uppsala skulle införas en kostnadsram för här ifrågasvarande byggnadsobjekt av 29 250 000 kr.

Lund

Nybyggnad för patologi. Redogörelse för detta byggnadsobjekt lämnades i prop. 1962:1 (bil. 10 s. 599). Den i investeringsplanen för budgetåret 1964/65 uppförda kostnadsramen av 4,3 milj. kr. enligt prisläget den 1 juli 1963 har i den för innevarande budgetår gällande planen efter förslag av byggnadsstyrelsen sänkts till 4 250 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1964. Styrelsen föreslår nu att ramen åter höjs till det förstnämnda beloppet, 4,3 milj. kr.

Nybyggnad för växtfysiologi. Redogörelse för ifrågasvarande nybyggnad lämnades i prop. 1957:1 (bil. 29 s. 14). Byggnaden togs helt i bruk till höstterminen 1963. Sedan dess har det enligt byggnadsstyrelsen visat sig att vissa glastak på en växthusanläggning behöver ändras av byggnads- och klimattekniska skäl. Enligt styrelsen kan eventuellt även vissa andra kompletterande arbeten erfordras. Styrelsen föreslår med hänsyn härtill — i avvaktan på resultatet av en pågående utredning — att den i investeringsplanen alljämt kvarstående kostnadsramen för objektet höjs med ca 300 000 kr. utöver vad som motiveras av den allmänna byggnadskostnadsstegringen till totalt 6 175 000 kr. enligt prisläget den 1 april 1965.

Försörjningsåtgärder. Byggnadsstyrelsen har upprättat en försörjningsplan för universitetet och tekniska högskolan. Planen får enligt styrelsen betraktas som preliminär i avvaktan på resultatet av det utredningsarbete som Kungl. Maj:t genom beslut den 5 februari 1965 uppdragit åt statskontoret att utföra i samråd med byggnadsstyrelsen (jfr prop. 1965:104 s. 34). För försörjningsåtgärder i samband med universitetets och högskolans utbyggnad räknar styrelsen med en medelsförbrukning av ca 20 milj. kr. t. o. m. budgetåret

1968/69. T. o. m. budgetåret 1966/67 räknar styrelsen med en förbrukning av ca 15,5 milj. kr., varav för redan beslutade åtgärder närmare 13 milj. kr. samt för översiktlig planläggning över 1,2 milj. kr. och för anslutningsavgifter m. m. närmare 1 milj. kr.

Nybyggnad för observatorium på Romeleåsen. Redogörelse för detta byggnadsobjekt lämnades i prop. 1964: 72 (s. 41). I gällande investeringsplan är för objektet uppförd en kostnadsram av 545 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1964. Genom beslut den 15 juli 1965 bemyndigade Kungl. Maj:t universitetet att mottaga från Knut och Alice Wallenbergs stiftelse donerade medel om sammanlagt 205 000 kr. Beloppet skulle, i mån av behov, utbetalas till byggnadsstyrelsen som samtidigt bemyndigades att inom en kostnadsram av 205 000 kr. och inom en sammanlagd kostnadsram för nybyggnad för observatorium på Romeleåsen av 750 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1964 utföra ett föreslaget fristående observationshus på Romeleåsen. De sålunda utbetalade medlen skulle av byggnadsstyrelsen tillgodoföras den på investeringsstaten för statens allmänna fastighetsfond uppförda titeln »Övriga kapitalmedel». Det ursprungligen planerade observationshuset med tillhörande logementsbyggnad har färdigställts, medan arbetena på det nya huset påbörjades hösten 1965 och beräknas vara avslutade under våren 1966.

Nybyggnad för anatomi och histologi. Redogörelse för detta byggnadsobjekt lämnades i prop. 1964: 72 (s. 42). Sedan byggnadsarbetena numera i stort sett avslutats, har byggnadsstyrelsen — trots företagna åtgärder i kostnadsbesparande syfte — funnit det nödvändigt att föreslå en höjning av kostnadsramen för objektet med ca 170 000 kr. utöver den höjning som följer av den allmänna byggnadskostnadsstegringen till totalt 1 875 000 kr. enligt prisläget den 1 april 1965.

Nybyggnader för kemiskt centrum. Redogörelse för dessa nybyggnader lämnades i prop. 1964: 72 (s. 43 och s. 50) och 1965: 104 (s. 10 och s. 37).

Den första etappen av nybyggnaderna — byggnadsdel I — innehåller i huvudsak övningslaboratorier för de studerande vid universitetet och tekniska högskolan, apparathall och verkstäder samt omfattar ca 11 115 m² nettoyta. Den i prop. 1965: 104 redovisade kostnaden för byggnadsdelen utgjorde 25 milj. kr. enligt prisläget den 1 juli 1964. Byggnadsstyrelsen framhåller att byggnadsdelen, trots den korta tid som stått till förfogande, planenligt delvis färdigställts till höstterminen 1965. Sedan byggnadsstyrelsen i skrivelse den 9 juni 1965 redovisat en kostnadsberäkning för den i nämnda proposition behandlade utökningen av byggnadsdelen, som av styrelsen föreslogs få en omfattning av ca 650 m² nettoyta, uppdrog Kungl. Maj:t genom beslut den 30 juni 1965 åt styrelsen att utföra utökningen inom en sammanlagd kostnadsram för byggnadsdel I av 26 540 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1964, vilket motsvaras av en kostnad av 27,5 milj.

kr. enligt prisläget den 1 april 1965. Byggnadsdel I omfattar således sammanlagt ca 11 765 m² nettoyta.

Byggnadsdelarna II och III, som huvudsakligen avses innehålla institutions- och forskningslokaler för biokemi och medicinsk kemi resp. kemiämnena vid tekniska högskolan, omfattar 3 890 resp. 5 700 m² nettoyta. Med skrivelse den 24 november 1965 redovisade byggnadsstyrelsen bygghandlingar för nämnda två byggnadsdelar. Kostnaderna för dessa beräknade styrelsen därvid till 28,5 milj. kr. enligt prisläget den 1 april 1965. På grundval av huvudhandlingarna hade kostnaderna för byggnadsdelarna II och III (jfr prop. 1965: 104 s. 11) beräknats till 24 milj. kr. enligt prisläget den 1 juli 1964 vilket motsvaras av 25 milj. kr. enligt prisläget den 1 april 1965. Skillnaden mellan de på grundval av huvud- och bygghandlingar beräknade kostnaderna, som således uppgår till 3,5 milj. kr., torde enligt byggnadsstyrelsen huvudsakligen vara att hänföra till arbetskraftssituationen och det i övrigt ansträngda läget på byggmarknaden. Genom beslut den 10 december 1965 uppdrog Kungl. Maj:t åt styrelsen att utföra byggnadsdelarna II och III inom en kostnadsram av 28,5 milj. kr. enligt prisläget den 1 april 1965. Byggnadsarbetena påbörjades under december 1965 och lokalerna beräknas delvis kunna tas i bruk till höstterminen 1967.

Den i gällande investeringsplan uppförda kostnadsramen för kemiskt centrum av ca 62,3 milj. kr. enligt prisläget den 1 juli 1964 avser också en i prop. 1965: 104 behandlad utökning av byggnadsdel III, vilken utökning numera benämns byggnadsdel IV. Jag framhöll i nämnda proposition att ett utförande i ett sammanhang av samtliga etapper av ifrågavarande nybyggnader med hänsyn till bl. a. objektets storlek borde skapa goda möjligheter för en rationell byggnadsproduktion. Som jag därvid nämnde hade byggnadsstyrelsen också framhållit att, om byggnadsdel IV avsågs komma till utförande inom den närmaste tiden, avsevärd tidsvinst och ekonomisk besparing borde kunna uppnås, om projekteringen och efterföljande upphandling kunde ske samtidigt för såväl byggnadsdelarna II och III som byggnadsdel IV.

Genom tillkomsten av byggnadsdel IV friställs de lokaler som nu disponeras av de naturvetenskapliga kemiämnena vid universitetet. Jag framhöll i nämnda proposition att de sålunda friställda lokalerna därvid kunde utnyttjas för andra angelägna lokalbehov, som måste tillgodoses för att klara den utbyggnad inom de biologiska ämnena varom beslut fattats i anledning av prop. 1963: 172 och numera också prop. 1965: 141.

Såsom redovisades i prop. 1965: 104 uppdrog Kungl. Maj:t genom beslut den 5 mars 1965 åt byggnadsstyrelsen att utföra projektering av byggnadsdel IV fram t. o. m. färdigställande av bygghandlingar. Lokalprogram för byggnadsdelen förelåg därvid inte.

Med skrivelse den 18 oktober 1965 har byggnadsstyrelsen överlämnat ett lokalprogram, enligt vilket byggnadsdel IV föreslås omfatta ca 6 830 m² nettoyta. Kostnaden för byggnadsdelen har styrelsen uppskattat till 16 250 000 kr. enligt prisläget den 1 april 1965. Byggnadsstyrelsen har tidigare haft för avsikt att så

långt som möjligt färdigställa bygghandlingar för byggnadsdel IV jämsides med bygghandlingar för byggnadsdelarna II och III samt om möjligt åstadkomma en gemensam upphandling av de tre byggnadsdelarna. Enligt styrelsen har det emellertid vid projekteringen visat sig lämpligt från byggnadstekniska synpunkter att senarelägga påbörjandet av byggnadsdel IV. Styrelsen räknar numera med att bygghandlingar och på dessa grundad kostnadsberäkning skall kunna redovisas under sommaren 1966 och att byggnadsarbetena skall kunna påbörjas under hösten samma år och avslutas till hösten 1968.

Fastighetsförvärv. I prop. 1965:104 (s. 35) anförde jag bl.a., att Kungl. Maj:t i undantagsfall borde inom ramen för tillgängliga medel under ifrågavarande anslag få föranstalta om sådana fastighetsförvärv som erfordras för att säkra den av statsmakterna beslutade fortsatta utbyggnaden av universitet och högskolor. Riksdagen hade ingen erinran häremot (SU 67, rskr 193).

Efter framställning från byggnadsstyrelsen uppdrog Kungl. Maj:t genom beslut den 10 december 1965 åt styrelsen att inom en kostnadsram av 435 000 kr. förvärva fastigheterna nr 1, 5 och 7 inom kv. Absalon i Lund, vilka enligt styrelsen erfordrades för universitetets fortsatta utbyggnad.

Genom beslut den 30 december 1965 godkände Kungl. Maj:t vidare ett köpeavtal angående förvärv av stadsägan nr 1657 i Lund (jfr prop. 1965:155 bil. 6, SU 187, rskr 436) samt föreskrev att i investeringsplanen för tekniska högskolan i Lund skulle införas en ändrad kostnadsram för fastighetsförvärv av 1 575 000 kr.

Nybyggnad för sektion M. Detta byggnadsobjekt vid tekniska högskolan i Lund, för vilket redogörelser lämnades i prop. 1963:89 (s. 25), 1964:1 (bil. 10 s. 654 och s. 667) och 1965:104 (s. 29 och s. 49), har delvis färdigställts till hösten 1965. Arbetena beräknas vara helt avslutade under år 1966.

I prop. 1965:104 (s. 50) erinrade jag om att Kungl. Maj:t den 26 februari 1965 medgett att byggnadsstyrelsen fick utföra erforderliga byggnadsåtgärder för inredning och utrustning i sektion M:s apparathallar inom en kostnadsram för nybyggnaden av 26 850 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1964, vilket belopp motsvarar 27 690 000 kr. enligt prisläget den 1 april 1965. Styrelsen har anmält, att styrelsen — trots att vissa tillkommande arbeten visat sig nödvändiga — söker utföra nybyggnaden inom den sistnämnda kostnadsramen.

Göteborg

Försörjningsåtgärder inom universitetets områden. Redogörelse för den av byggnadsstyrelsen utarbetade försörjningsplanen för universitetets utbyggnadsområde vid Lundgrensgatan, inom vilket nybyggnader för de humanistiska och samhällsvetenskapliga fakulteterna planeras, lämnades i prop. 1964:1 (bil. 10 s. 635). Kostnaderna för de åtgärder som sammanhänger med den första etappen av nybyggnaderna uppgår enligt byggnadsstyrelsen till 520 000 kr.

Kostnaderna för de försörjningsåtgärder som erfordras i samband med nybyggnaden för odontologisk fakultet har byggnadsstyrelsen uppskattat till 3,5 milj. kr. T. o. m. budgetåret 1966/67 räknar styrelsen med en medelsförbrukning för åtgärder inom universitetets områden av närmare 4,7 milj. kr., varav för översiktlig planläggning ca 1 milj. kr. och för anslutningsavgifter m. m. ca 350 000 kr.

Nybyggnad för odontologisk fakultet. Av den redogörelse för byggnadsobjektet som lämnades i prop. 1964:161 (s. 36) framgår att nybyggnaden planeras för klinisk tandläkarutbildning med ett årligt intag av 100 studerande. Hela utbildningen omfattar tio terminer, varav den prekliniska utbildningen under de två första terminerna skall ges vid de medicinskt teoretiska institutionerna. Nybyggnaden dimensioneras således för utbildning och forskning i de ämnen som inhämtas under de återstående åtta terminerna, dvs. för 400 samtidigt närvarande studerande vid fakulteten. Av nybyggnadens nettoyta om ca 15 200 m² åtgår enligt byggnadsprogrammet ca 7 900 m² för en tandsjukvårdscentral. Nybyggnaden avses vidare inrymma lokaler för en tandteknikerskola och för en tandsköterskeskola.

Enligt byggnadsprogrammet uppskattades kostnaden för nybyggnaden till 32 milj. kr. enligt prisläget den 1 juli 1963, vilket motsvarar en kostnad av 34,5 milj. kr. enligt prisläget den 1 april 1965.

Av den i prop. 1964:161 lämnade redogörelsen för objektet framgår vidare, att byggnadsstyrelsen konstaterat, att det inte var möjligt att bygga erforderliga lokaler för tandläkarutbildningen i sådan takt att den kunde påbörjas höstterminen 1965. Styrelsen hade därför inriktat sig på att färdigställa de olika lokalerna vid sådana tidpunkter att utbildningen skulle kunna påbörjas höstterminen 1966. Trots detta skulle produktionstiderna enligt styrelsen bli pressade men troligen möjliga att hålla. Byggnadsstyrelsen hade vidare framhållit, att tiden för färdigställande av teknologidelen till hösten 1967 kunde bli knapp om igångsättningen måste dröja till dess att hela anläggningen färdigprojekterats. Av detta skäl kunde det behöva övervägas att antingen utföra nämnda byggnadsdel i en särskild etapp eller tillgripa en med hänsyn till omständigheterna mera lämpad upphandlingsform. Viss förkortning av byggnadstiden skulle också kunna åstadkommas genom att sprängningsarbetena för bl. a. grunden utfördes innan de egentliga byggnadsarbetena sattes igång.

Med hänsyn till vad byggnadsstyrelsen redovisat förordade jag i prop. 1964:161 (s. 62) att det fortsatta arbetet med den odontologiska fakultetens uppbyggnad skulle inriktas på att verksamheten skulle kunna påbörjas höstterminen 1966. Vid riksdagsbehandlingen av propositionen (SU 183, rskr 364) uttalades, att det förutsattes att kraftfulla åtgärder vidtogs av berörda parter så att någon förskjutning av tidsprogrammet för fakultetens uppbyggnad inte skulle uppstå. Bl. a. med hänsyn härtill uppfördes (jfr prop. 1965:2 bil. 5 s. 23,

SU 23, rskr 60) i den för budgetåret 1964/65 gällande investeringsplanen för universitetet i Göteborg en kostnadsram — delram — av 2,5 milj. kr. avseende förberedande arbeten, i första hand sprängningsarbeten, för nybyggnaden.

I prop. 1965: 104 (s. 16 och s. 41) redovisade jag att förslagshandlingar ännu inte hade färdigställts och att någon förnyad kostnadsuppskattning således inte gjorts. Byggnadsstyrelsen hade emellertid ansett, att — för att tidsplanen skulle kunna hållas — material m. m. för nybyggnaden borde få beställas så snart som möjligt. Då dylik beställning kunde komma att medföra, att byggnadens utformning till stora delar fastlades och därmed kostnaden för densamma till en intet ringa del bestämdes, samt med hänsyn till angelägenheten av att byggnadsobjektet inte försenades, föreslog jag i nämnda proposition, att en preliminär kostnadsram för nybyggnaden av 33 milj. kr. enligt prisläget den 1 juli 1964 skulle uppföras i investeringsplanen. Jag föreslog vidare, att Kungl. Maj:t borde äga att, sedan erforderliga handlingar och kostnadsutredningar redovisats, på förslag av byggnadsstyrelsen utfärda erforderliga bestämmelser rörande arbetenas påbörjande och upphandling av material m. m. samt beträffande den slutliga kostnadsramen för byggnadsobjektet. Riksdagen hade inte någon erinran häremot (SU 67, rskr 193).

I skrivelse den 26 maj 1965 anmälde styrelsen, att den, sedan det visat sig motiverat att till vissa delar omarbета projektet, räknade med att förslagshandlingar för nybyggnaden och en på dessa grundad kostnadsuppskattning kunde redovisas först i början av juli månad samma år. Styrelsen föreslog, att i avvaktan härpå vissa förberedande arbeten skulle få påbörjas. Arbetena var enligt styrelsen inte av sådan art att de band nybyggnadens läge i plan eller utformning i övrigt. I enlighet med vad styrelsen hemställt uppdrog Kungl. Maj:t genom beslut den 10 juni 1965 åt styrelsen att utföra de ifrågakarande förberedande arbetena inom en kostnadsram av högst 500 000 kr.

Med skrivelse den 23 augusti 1965 redovisade byggnadsstyrelsen förslagshandlingar för nybyggnaden. Styrelsen framhöll därvid, att projekteringsarbetet visat sig vara komplicerat och tidskrävande med hänsyn till svårigheterna att tillfredsställa de uppställda programkraven inom ramen för den i byggnadsprogrammet upptagna nettoytan av ca 15 200 m². Vissa förseningar hade därför inte kunnat undvikas. På grundval av förslagshandlingarna uppskattade styrelsen kostnaden för nybyggnaden till 44 milj. kr. enligt prisläget den 1 april 1965. Härtill kom kostnader för försörjningsåtgärder, vilka uppskattades till 3,5 milj. kr. Enligt en inom styrelsen upprättad promemoria i ärendet kunde den jämförelsevis stora skillnaden mellan de på grundval av programhandlingar och förslagshandlingar uppskattade kostnaderna — 34,5 milj. kr. resp. 44 milj. kr. enligt prisläget den 1 april 1965 — i allt väsentligt förklaras av bristande erfarenhet av den ifrågakarande typen av byggnad med bl. a. dess speciella behov av installationer. På grundval av förslagshandlingarna hade vidare en extra kostnad för grundläggning uppskattats till 2,9 milj. kr. Någon sådan post hade inte medtagits i den tidigare uppskattningen.

Genom beslut den 24 september 1965 uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att utföra schaktnings- och sprängningsarbeten m. m. för nybyggnaden samt erforderliga till densamma hörande försörjningsåtgärder inom en sammanlagd kostnadsram av 2,5 milj. kr., vilken ram jämväl innefattade kostnaderna för de arbeten som Kungl. Maj:t den 10 juni 1965 uppdragit åt styrelsen att utföra.

Kungl. Maj:t uppdrog vidare genom nämnda beslut den 24 september 1965 åt styrelsen att utföra projektering av nybyggnaden och tillhörande försörjningsåtgärder fram till och med färdigställande av bygghandlingar. I en vid beslutet fogad promemoria anfördes att den uppskattade kostnaden för nybyggnaden var mycket hög och väsentligt översteg den vid redovisningen av byggnadsprogrammet angivna kostnaden. Vid den fortsatta projekteringen borde, enligt promemorian, alla möjligheter att begränsa kostnaden ingående undersökas och tillvaratas. Därvid borde särskilt uppmärksammas möjligheterna att åstadkomma kostnadsminskningar genom att begränsa nybyggnadens allmänna standard och flexibilitet.

I skrivelse den 19 januari 1966 anmälde byggnadsstyrelsen att styrelsen med hänsyn till tidsplanen för tandläkarutbildningen i Göteborg funnit sig böra inkomma med en förnyad redovisning i ärendet. Därvid redovisades en ny s. k. kostnadsbedömning enligt vilken kostnaden för nybyggnaden enligt prisläget den 1 april 1965 uppgick till 52,5 milj. kr. Den redovisade kostnadsbedömningen måste med hänsyn till det föreliggande materialet enligt styrelsen anses ha en hög säkerhetsgrad i jämförelse med tidigare uppskattningar.

Styrelsen framhöll att samma program upptagande en nettoyta av ca 15 200 m² legat till grund för samtliga kostnadsutredningar. Enligt föreliggande handlingar uppgick byggnadens volym till 118 000 m³, medan volymen vid den kostnadsuppskattning som redovisats i byggnadsprogrammet antagits bli 103 000 m³. Volymskillnaden berodde enligt styrelsen främst på tillkommande utrymmen för tekniska installationer, vilka tidigare inte kunnat förutses. Kostnadsskillnaden i övrigt berodde enligt styrelsen på att tidigare uppskattningar uppenbarligen blivit för låga i avsaknad av korrekt underlag.

Styrelsen redovisade vidare i den ifrågavarande skrivelsen den 19 januari 1966 fyra alternativa tidsplaner för byggnadsobjektets utförande. Under förutsättning att styrelsen omgående erhöll uppdrag att utföra objektet i sin helhet inom en kostnadsram av 52,5 milj. kr. enligt prisläget den 1 april 1965 (alternativ I) förelåg enligt styrelsen — trots de förseningar som uppkommit — möjligheter att i stort sett hålla tidsplanen, även om stora risker fanns för vissa tidsförskjutningar.

Om byggnadsobjektet med hänsyn till kostnadsskillnaden ånyo skulle redovisas för riksdagen, vilket styrelsen förutsatte skulle innebära att de egentliga byggnadsarbetena kunde påbörjas tidigast under maj 1966, skulle tidsplanen komma att förskjutas minst en termin (alternativ II). Enligt en inom styrelsen upprättad promemoria skulle möjligheterna att begränsa förseningen till en termin öka om vissa tidsödande förberedelsearbeten fick utföras före påbörjandet

av de egentliga byggnadsarbetena. Dessa arbeten kunde — tillsammans med de arbeten Kungl. Maj:t genom beslut den 10 juni och 24 september 1965 uppdragit åt styrelsen att utföra — inrymmas inom en kostnadsram av 6,5 milj. kr. Härutöver önskade styrelsen bemyndigande att beställa byggnadselement m. m. för en kostnad av 3,5 milj. kr.

Styrelsen framhöll vidare att huvudhandlingar och en därpå grundad kostnadsberäkning beräknades kunna föreligga i februari 1967. Skulle ett uppdrag att utföra nybyggnaden inte lämnas förrän dessa handlingar redovisats (alternativ III), beräknade styrelsen att förseningen skulle komma att uppgå till ca tre terminer. Vidare kunde vissa extra kostnader komma att uppkomma med anledning av att ett uppehåll i arbetena blev nödvändigt.

Som ett ytterligare alternativ (alternativ IV) redovisade styrelsen, att nybyggnaden skulle komma att försenas ca fyra terminer om bygghandlingar skulle upprättas och upphandling göras med normalt entreprenadförfarande.

Enligt byggnadsstyrelsens uppfattning var noggrannheten i den anmälda kostnaden, 52,5 milj. kr. enligt prisläget den 1 april 1965, så stor att inte mycket stod att vinna på att — innan ställning togs till objektets utförande — avvakta att huvudhandlingar och därpå grundad kostnadsberäkning färdigställts. Styrelsen framhöll vidare att den tilltänkta upphandlingsformen skulle ge möjlighet till anbudsförfarande beträffande såväl vvs- och el-installationerna som en del av byggnadsarbetena. Vidare skulle styrelsen ha överinseende och kontroll över de byggnadsarbeten som skulle utföras av generalentreprenören direkt. Med hänsyn härtill och till de betydande förseningar som skulle komma att uppstå borde enligt styrelsen alternativen III och IV inte komma i fråga. Slutligen framhöll styrelsen, att den under det fortsatta planeringsarbetet givetvis skulle ta tillvara alla möjligheter att begränsa kostnaden för nybyggnaden.

Genom beslut den 27 januari 1966 uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att utföra fortsatta förberedande arbeten för nybyggnaden och erforderliga till densamma hörande försörjningsåtgärder inom en sammanlagd kostnadsram — innefattande jämväl kostnaderna för de arbeten som Kungl. Maj:t genom beslut den 10 juni och den 24 september 1965 uppdragit åt styrelsen att utföra — av högst 6,5 milj. kr. Vidare bemyndigade Kungl. Maj:t styrelsen att därutöver i mån av behov beställa byggnadselement m. m. för nybyggnaden för en kostnad av högst 3,5 milj. kr. Beslutet innebar inte något ställningstagande till kostnadsramen för objektet samt till de nämnda alternativen.

Tillbyggnader vid de medicinskt teoretiska institutionerna. Förutom den nybyggnad för odontologisk fakultet i Göteborg för vilken jag nyss redogjort omfattar byggnadsprogrammet för fakulteten också vissa tillbyggnader till de medicinskt teoretiska institutionerna för de ökade lokalbehov som föranleds av den prekliniska tandläkarutbildningen. Av den redogörelse för programmet som lämnades i prop. 1964: 161 (s. 36 och s. 68) framgår, att man därvid räknat med tre tillbyggnader om sammanlagt 1 290 m² nettoyta.

Kostnaderna för tillbyggnaderna hade byggnadsstyrelsen på grundval av nämnda program uppskattat till ca 3 milj. kr. enligt prisläget den 1 juli 1963, dvs. ca 3 250 000 kr. enligt prisläget den 1 april 1965.

Såsom redovisades i prop. 1965: 104 (s. 17) hade byggnadsstyrelsen med skrivelse den 15 februari 1965 redovisat förslagshandlingar för tillbyggnaderna. Styrelsen hade därvid föreslagit att fem tillbyggnader omfattande sammanlagt 1 240 m² nettoyta samt omklädningsrum m. m. om ca 300 m² skulle komma till stånd. Kostnaderna för tillbyggnaderna, exkl. tillhörande försörjningsåtgärder, hade av styrelsen uppskattats till 4,3 milj. kr. enligt prisläget den 1 juli 1964, dvs. ca 4 450 000 kr. enligt prisläget den 1 april 1965.

I nämnda proposition (s. 42) erinras vidare om att Kungl. Maj:t genom beslut den 5 mars 1965 uppdragit åt byggnadsstyrelsen att fortsätta projekteringen fram t. o. m. färdigställande av bygghandlingar av undervisningslokaler för anatomi och därvid föreskrivit att vid projekteringen skulle iakttagas vad som anförts i en vid beslutet fogad promemoria. I promemorian konstaterades att de på grundval av förslagshandlingarna uppskattade kostnaderna för tillbyggnaderna var höga och betydligt översteg de vid redovisningen av byggnadsprogrammet angivna kostnaderna. Vid den fortsatta projekteringen borde möjligheterna att begränsa kostnaderna ingående undersökas och tillvaratas. I samband med nämnda utredningsarbete borde enligt promemorian närmare utredas kostnaderna för ett alternativ i vilket antalet tillbyggnader begränsades till högst tre.

Med skrivelser den 24 november 1965 och den 7 februari 1966 har byggnadsstyrelsen redovisat bygghandlingar för den tidigare nämnda tillbyggnaden för anatomi. Kostnaden för densamma och tillhörande försörjningsåtgärder har enligt styrelsen på grundval av anbud beräknats till 1 435 000 kr. resp. 105 000 kr., allt enligt prisläget den 1 april 1965. Tillbyggnaden omfattar enligt styrelsen ca 520 m² rumsyta. I det nämnda beloppet, 1 435 000 kr., ingår också kostnaderna för ombyggnad av ca 130 m² rumsyta inom befintlig byggnad.

Styrelsen redovisade också med sin skrivelse den 24 november 1965 förslagshandlingar för ett alternativ med tre tillbyggnader. Av ifrågavarande skrivelser framgår att kostnaderna för det tidigare nämnda alternativet med fem tillbyggnader uppgår till ca 4,8 milj. kr., medan kostnaderna för ett alternativ med tre tillbyggnader enligt styrelsen torde vara ca 100 000 kr. lägre. I nämnda belopp ingår inte kostnaderna för erforderliga försörjningsåtgärder.

Utökning av panncentral. Detta byggnadsobjekt redovisades i prop. 1962: 43 (s. 51) under rubriken gemensamma anläggningar, men upptogs i prop. 1963: 1 (bil. 10 s. 683) i investeringsplanen som ett särskilt byggnadsobjekt. I prop. 1964: 1 (bil. 10 s. 665) redovisades att arbeten för en kostnad av ca 800 000 kr. påbörjats.

I prop. 1965: 104 (s. 24) redovisade jag, att byggnadsstyrelsen framlagt ett förslag till byggnadsprogram för anläggningen. Programmet innefattade bl. a. en tillbyggnad inrymmande ställverk, transformatorer, kontor, verkstad samt personal- och förrådslokaler. Vidare ingick i programmet en oljetank om ca 1 000 m³.

Värme- och elkraftproduktionen föreslogs i programmet utökad genom installation av en ångpanna med ångturbingenerator och en ny hetvattenpanna. Kostnaden för byggnadsobjektet, exkl. tillhörande försörjningsåtgärder, hade på grundval av byggnadsprogrammet av byggnadsstyrelsen uppskattats till 7,3 milj. kr. enligt prisläget den 1 juli 1964. Av min redovisning av ärendet i prop. 1965: 104 framgår vidare, att Kungl. Maj:t genom beslut den 26 februari 1965 uppdragit åt byggnadsstyrelsen att projektera anläggningen fram t. o. m. färdigställande av huvudhandlingar. Enligt en till beslutet fogad promemoria skulle därvid bl. a. behovet av föreslagna åtgärder för kraftalstring samt för utbildnings- och forskningsändamål överses.

Sedan byggnadsstyrelsen med skrivelse den 10 maj 1965 redovisat en utredning rörande värmeförsörjningen av de planerade nybyggnaderna för den humanistiska fakulteten vid universitetet i Göteborg, uppdrog Kungl. Maj:t genom beslut den 30 juni 1965 åt statens nämnd för förhandlingar med kommuner att i samråd med byggnadsstyrelsen på statens vägnar uppta de förhandlingar som erfordras för att en ekonomisk och ändamålsenlig försörjning med värme och elektrisk kraft av universitetet och högskolorna i Göteborg skall kunna åstadkommas.

Genom beslut den 29 oktober 1965 uppdrog Kungl. Maj:t vidare åt byggnadsstyrelsen att inom en kostnadsram av 415 000 kr. utföra bl. a. installation av vissa pumpar samt sprängningsarbeten m. m. för ifrågavarande utökning av panncentralen.

Med skrivelse den 23 februari 1966 har byggnadsstyrelsen bl. a. redovisat huvudhandlingar för den förenämnda tillbyggnaden till panncentralen. Kostnaden för tillbyggnaden beräknar styrelsen enligt prisläget den 1 april 1965 till 1 650 000 kr. I detta belopp ingår dels kostnaderna för vissa ändringsarbeten i den befintliga panncentralen, vilka erfordras i samband med att tillbyggnaden utförs, dels 140 000 kr. av det nyssnämnda beloppet av 415 000 kr. Till beloppet 1 650 000 kr. kommer enligt byggnadsstyrelsen en uppskattad kostnad av 885 000 kr. för det ställverk som skall inrymmas i byggnaden. Medel för ställverket har enligt styrelsen tidigare upptagits under posten till försörjningsåtgärder. Enligt styrelsen erfordras vidare vissa provisoriska åtgärder, som kostnadsberäknats till 60 000 kr., för värmesäsongen 1966/67.

De sammanlagda kostnaderna för tidigare beslutade arbeten och för de arbeten som redovisas i byggnadsstyrelsens skrivelse den 23 februari 1966 uppgår enligt styrelsen till 3,8 milj. kr., vilket belopp fördelar sig på följande poster.

	Kr.
Utförda arbeten	800 000
Installation av pumpar m. m. enligt Kungl. Maj:ts beslut den 29 oktober 1965	275 000
Av byggnadsstyrelsen redovisad tillbyggnad med tillhörande ställverk	2 535 000
Utrednings- och projekteringskostnader som inte belastar övriga poster	130 000
Provisoriska åtgärder	60 000
	Summa kr. 3 800 000

Kostnaderna för försörjningsåtgärder i samband med tillbyggnaden beräknar byggnadsstyrelsen till 275 000 kr. enligt prisläget den 1 april 1965. Vid om- och tillbyggnaden av panncentralens huvudställverk är det enligt styrelsen vidare nödvändigt att bygga om ett högspänningsställverk inom sektion E. Kostnaden för dessa arbeten, uppskattar styrelsen till 250 000 kr. enligt prisläget den 1 april 1965. De nämnda beloppen av 275 000 kr. och 250 000 kr. bör enligt styrelsen belasta den i investeringsplanen upptagna posten för försörjningsåtgärder.

För att högskolans behov av elkraft skall kunna tillgodoses är det enligt byggnadsstyrelsen nödvändigt att ställverksbyggnaden påbörjas senast vid årsskiftet 1966/67 och blir färdigställd under våren 1968.

Försörjningsåtgärder inom Chalmers tekniska högskolas område. För en av byggnadsstyrelsen framlagd försörjningsplan för högskolans område lämnades en redogörelse i prop. 1964: 1 (bil. 10 s. 650). För en reviderad försörjningsplan för området redogjorde jag i prop. 1965: 104 (s. 25). Ställning till dessa planer har inte tagits i avvaktan på resultatet av det utredningsarbete beträffande försörjningsåtgärder som utförs av statskontoret (jfr prop. 1965: 104 s. 34).

Byggnadsstyrelsen räknar med en medelförbrukning av sammanlagt ca 12,8 milj. kr. för försörjningsåtgärder inom Chalmersområdet t. o. m. budgetåret 1966/67. Härav beräknas närmare 1,4 milj. kr. åtgå för anslutningsavgifter m. m. och närmare 900 000 kr. för översiktlig planläggning.

Ny- och ombyggnad för sektion M. Redogörelse för omfattningen av ifrågasvarande objekt vid Chalmers tekniska högskola lämnades i prop. 1965: 104 (s. 26). Enligt byggnadsprogrammet, som upprättats med utgångspunkt i den beslutade årliga intagningsökningen vid sektionen från 80 till 150 studerande (jfr prop. 1960: 119, SäU 1, rskr 327), omfattar nybyggnaden ca 10 380 m² nettoyta och ombyggnaden av befintliga lokaler ca 5 040 m². Den på grundval av byggnadsprogrammet uppskattade kostnaden för objektet uppgår till ca 32,4 milj. kr. enligt prisläget den 1 april 1965.

För vissa sprängnings- och schaktningsarbeten för nybyggnaden som avsågs bli utförda under sommaren 1965 är i gällande investeringsplan uppförd en delram för objektet av 800 000 kr.

Sedan byggnadsstyrelsen redovisat bygghandlingar för nämnda förberedande arbeten och förslagshandlingar för byggnadsobjektet i dess helhet samt anmält att en på förslagshandlingarna grundad kostnadsuppskattning visat att kostnaden borde kunna rymmas inom nämnda belopp av 32,4 milj. kr., uppdrog Kungl. Maj:t genom beslut den 29 oktober 1965 åt styrelsen att utföra de förberedande arbetena inom en kostnadsram av 1,5 milj. kr. Genom beslut den 25 februari 1966 medgav Kungl. Maj:t vidare att projekteringen av byggnadsobjektet får fortsättas fram till upprättande av bygghandlingar under den tid huvudhandlingar kostnadsberäknas och prövas av Kungl. Maj:t.

Styrelsen räknar med att, sedan de förberedande arbetena slutförts, de egentliga byggnadsarbetena skall kunna påbörjas i slutet av år 1966.

Stockholm

Försörjningsåtgärder för Frescatiområdet. För anslutning av befintliga institutioner till en ny huvudavloppsledning har arbeten för en kostnad av 1 215 000 kr. nu i huvudsak slutförts. T. o. m. budgetåret 1966/67 beräknar styrelsen medelsförbrukningen för försörjningsåtgärder till närmare 4,4 milj. kr. I nämnda belopp ingår ca 2,1 milj. kr. för översiktlig planläggning, varav ca 1,6 milj. kr. förbrukats t. o. m. budgetåret 1964/65 för utredningar av olika alternativ beträffande universitetets utförande m. m.

Försörjningsåtgärder inom karolinska institutets område. Byggnadsstyrelsen räknar med en medelsförbrukning av ca 2 milj. kr. t. o. m. budgetåret 1966/67, varav för översiktlig planläggning ca 550 000 kr.

Tillbyggnad vid institutionen för fysiologi och medicinsk fysik. Redogörelse för ifrågavarande tillbyggnad som erfordras vid karolinska institutet, som följd av den beslutade ökningen av läkarutbildningskapaciteten i Stockholm med 40 platser till 208 (jfr prop. 1963: 142, SU 112, rskr 264), lämnades i prop. 1964: 190 (bil. 6 s. 54).

Byggnadsprogrammet för tillbyggnaden omfattade 102 rumsenheter. Enligt en promemoria, som fogats till Kungl. Maj:ts beslut den 23 april 1964 angående projektering av tillbyggnaden, skulle hinder emellertid inte föreligga mot att — om det av byggnadstekniska, ekonomiska eller andra skäl befanns vara starkt motiverat att uppföra en tillbyggnad av större omfattning än ifrågavarande 102 enheter — hänsyn härtill togs vid projekteringen. Anledningen härtill var knappheten på byggnadsmark inom karolinska institutets område och den därav följande önskvärdheten av en hög exploatering (jfr prop. 1964: 190 bil. 6 s. 58).

Sedan kostnadsberäknade huvudhandlingar för byggnadsobjektet redovisats av byggnadsstyrelsen uppdrog Kungl. Maj:t genom beslut den 3 juni 1965 åt styrelsen att utföra tillbyggnaden inom en kostnadsram av 3 990 000 kr. enligt prisläget den 1 april 1965. Med hänsyn till vad som anförts i nämnda promemoria hade byggnadsstyrelsen projekterat byggnaden med fyra våningar i stället för, såsom förutsattes i byggnadsprogrammet, tre våningar. Tillbyggnaden omfattar enligt huvudhandlingarna 111,5 enheter, vilket motsvarar ca 1 625 m² rumsyta.

Genom sistnämnda beslut uppdrog Kungl. Maj:t vidare åt byggnadsstyrelsen att utföra till byggnadsobjektet hörande försörjningsåtgärder inom en kostnadsram av 560 000 kr. enligt prisläget den 1 april 1965.

Nybyggnad för sektion B. Redogörelse för detta byggnadsobjekt vid tekniska högskolan i Stockholm lämnades i prop. 1964: 1 (bil. 10 s. 647). Nybyggnaden föranleds av den beslutade ökade intagningen vid denna sektion fr. o. m. höstterminen 1962 från 45 till 110 studerande per år (jfr prop. 1960: 119, SäU 1, rskr 327).

I prop. 1965: 104 (s. 45) anmälde jag, att högskolans byggnadskommitté hade redovisat reviderade huvudhandlingar för nybyggnaden med anledning av att tidigare inte redovisade programförutsättningar framkommit vid utrustningsplaneringen samt att kommittén eftersträvade att kostnaderna för de tillkommande byggnadsarbetena — uppskattade till 600 000 kr. — skulle inrymmas inom kostnadsramen för byggnadsobjektet, som enligt prisläget den 1 juli 1964 uppgick till 12 558 000 kr. Sedan detta sedermera visat sig möjligt bemyndigade Kungl. Maj:t genom beslut den 30 juni 1965 byggnadskommittén att, efter samråd med LUP-kommittén för Stockholm, inom nämnda ram utföra ifrågavarande tillkommande arbeten.

O m b y g g n a d f ö r s e k t i o n B. Institutionerna för anrikning och gruvbrytning vid tekniska högskolans sektion B avses enligt föreliggande planer inte bli inrymda i den nybyggnad för sektionen för vilken redogörelse nyss lämnats. Enligt ett av byggnadskommittén redovisat förslag till byggnadsprogram skall lokaler i byggnad IV, som nu disponeras av förstnämnda institution samt av sektion M — i samband med att sistnämnda lokaler friställs genom att nybyggnaden för sektion M tas i bruk — byggas om för ifrågavarande två institutioner, som därigenom erhåller lokaler om ca 3 000 m² rumsyta. Kostnaden för ombyggnaden har av kommittén beräknats till ca 1 milj. kr. enligt prisläget den 1 juli 1965. Arbetena beräknas kunna påbörjas i oktober 1966 och vara avslutade ett år senare.

Kungl. Maj:t uppdrog genom beslut den 25 februari 1966 åt byggnadskommittén att på grundval av det redovisade byggnadsprogrammet utarbeta bygghandlingar för ombyggnaden.

Umeå

N y b y g g n a d f ö r z o o l o g i, g e n e t i k - h u f o. Redogörelse för detta byggnadsobjekt lämnades i prop. 1965: 155 (bil. 6 s. 59). Härav framgår bl. a. att byggnaden för zoologi, genetik-hufo (hufo = högre utbildning fr. o. m. trebetygsnivån och forskning), omfattar ca 1 900 m² rumsyta fördelad på fem våningar samt att byggnadskostnaden beräknas uppgå till 4 190 000 kr. enligt prisläget den 1 april 1965.

Genom beslut den 30 december 1965 uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att utföra nybyggnaden. Byggnadsarbetena påbörjas enligt styrelsen under mars månad 1966 och beräknas vara avslutade till sommaren 1967.

N y b y g g n a d f ö r f y s i o l o g i, b o t a n i k m. m. - h u f o. Utbildningslokaler för ämnena genetik, botanik, zoologi, zoofysiologi, fysiologi och medicinsk fysik skall inrymmas i den andra etappen av det s. k. lu-block (lu = lägre utbildning t. o. m. tvåbetygsnivån) som f. n. är under utförande vid universitetet i Umeå (jfr prop. 1965: 104 s. 19).

På grundval av ett av 1962 års umeåkommitté uppgjort lokalprogram har huvudhandlingar, vilka redovisats av byggnadsstyrelsen med skrivelse den 22 februari 1966, utarbetats för en nybyggnad för högre utbildning och forskning i botanik, zoofysiologi, fysiologi och medicinsk fysik. Kostnaden för nybyggnaden beräknar styrelsen till 16 150 000 kr. enligt prisläget den 1 april 1965. Den ifrågasvarande nybyggnaden för fysiologi, botanik m. m. -hufo omfattar enligt handlingarna en rumsyta av ca 7 360 m². Kostnaden per m² rumsyta uppgår således till ca 2 200 kr.

Byggnadsstyrelsen räknar med att byggnadsarbetena skall kunna påbörjas i september 1966. Byggnadstiden beräknas enligt styrelsen till ca 2 år.

Nybyggnad för bibliotek, samhällsvetenskap m. m. Redogörelse för detta byggnadsobjekt lämnades i prop. 1966: 2 (bil. 5 s. 22). Nybyggnaden består av tre sammanhängande byggnadsdelar, nämligen en biblioteksdel omfattande något över 6 500 m² rumsyta, en hörsalsdel inrymmande fyra hörsalar med ca 500 platser samt två skrivsalar med en yta av ca 600 m² rumsyta samt en byggnadsdel omfattande ca 7 700 m² rumsyta innehållande institutionslokaler, seminarierum m. m. Kostnaden för nybyggnaden beräknas till 25 520 000 kr. enligt prisläget den 1 april 1965. Byggnadsarbetena beräknas kunna påbörjas i mars 1966. Vissa undervisnings- och institutionslokaler beräknas kunna bli färdigställda till höstterminen 1967 och nybyggnaden i sin helhet under våren 1968.

Sedan riksdagen beslutat i enlighet med vad jag förordat i förutnämnda proposition (SU 20, rskr 58) uppdrog Kungl. Maj:t genom beslut den 25 februari 1966 åt byggnadsstyrelsen att utföra ifrågasvarande nybyggnad.

Paviljongbyggnader. För detta byggnadsobjekt redogjordes i prop. 1966: 2 (bil. 5 s. 23). Byggnadsstyrelsen redovisade med skrivelse den 7 februari 1966 utredningsskisser för byggnaderna. Av de handlingar styrelsen därvid överlämnade framgår att i första hand ämnena geografi och psykologi avses bli förlagda till paviljongerna. Detta innebär att institutionslokalerna i den nyss behandlade nybyggnaden för bibliotek, samhällsvetenskap m. m. helt kan utnyttjas för icke-experimentella ämnen och alltså utformas i huvudsak som vanliga kontorslokaler.

Sedan riksdagen anmält sina beslut (SU 20, rskr 58) i anledning av nyssnämnda proposition, uppdrog Kungl. Maj:t genom beslut den 25 februari 1966 åt byggnadsstyrelsen att utföra de redovisade paviljongbyggnaderna. Byggnaderna avses omfatta ca 2 000 m² rumsyta och har kostnadsuppskattats till ca 2,5 milj. kr. Byggnadsarbetena beräknas kunna påbörjas i april 1966 och inflyttning beräknas kunna ske successivt under hösten 1966. Vissa lokaler kan eventuellt tas i bruk redan vid höstterminens början.

Försörjningsåtgärder. För erforderliga försörjningsåtgärder i samband med universitetets utbyggnad räknar byggnadsstyrelsen med en medelsförbrukning av närmare 7 milj. kr. t. o. m. budgetåret 1966/67, varav för översiktlig planläggning närmare 1,2 milj. kr.

B. Departementschefen

Vid förra årets riksdag godkändes de av mig i prop. 1965: 141 förordade riktlinjerna för den fortsatta utbyggnaden av universitets- och högskoleväsendet fram till början av 1970-talet (SU 173, rskr 411). Enligt vad 1963 års universitets- och högskolekommitté (U 63) uppskattat uppgår investeringsbehovet för denna utbyggnad till nära 1 500 milj. kr. under perioden 1964/65—1972/73, vilket innebär ett årligt investeringsbehov av ca 200 milj. kr. under de närmaste åren. Jag underströk i propositionen, att U 63:s investeringsplan utgör ett maxiprogram för vad som kan genomföras fram till början av 1970-talet samt att utbyggnaden endast kan ske i den takt de realekonomiska och statsfinansiella tillgångarna medger.

I detta sammanhang kan erinras om att under senare år förslag om medelsanvisning för byggnadsobjekt avseende universiteten och de högskolor som tillhör ecklesiastikdepartementets verksamhetsområde regelmässigt lagts fram för riksdagen så snart godtagbara handlingar och kostnadsutredningar förelegat. I det följande kommer jag att föreslå att medel anvisas till påbörjande av samtliga de företag där projekteringsarbetet kommit så långt, att byggnadsarbetena kan sättas igång under år 1966. Jag räknar vidare med att det skall vara möjligt att i höst framlägga förslag till riksdagen beträffande ett antal objekt som beräknas kunna påbörjas under år 1967.

Vad jag här anfört innebär inte att samtliga objekt alltid kan utföras i den takt som planeringsresurserna medger. Av arbetsmarknadsskäl och av konjunkturpolitiska skäl kan nämligen arbetsmarknadsmyndigheterna eller, såsom varit fallet under de två senaste sommarhalvåren, Kungl. Maj:t besluta att påbörjandet av vissa byggnadsobjekt skjuts upp. Självfallet tas därvid all möjlig hänsyn till de konsekvenser för utbildningens och forskningens del som ett uppskov kan förutses medföra. Jag vill också erinra om att Kungl. Maj:t i cirkulär den 4 mars 1966 (nr 46) meddelat föreskrifter om begränsning av behovet av byggnads- och anläggningsarbetare under tiden den 1 april—den 31 oktober 1966, motsvarande vad som gällde under sommarhalvåret 1965.

Det är i detta sammanhang väsentligt att understryka vikten av att erforderliga åtgärder vidtas i syfte att ytterligare effektivera planerings- och projekteringsarbetet. Det är också angeläget att ånyo betona nödvändigheten av att vid detta arbete alla möjligheter beaktas att åstadkomma rationaliseringar och besparingar. Härvid torde det inte vara minst viktigt att peka på de möjligheter som föreligger att vid utarbetandet av lokal- och utrustningsprogram på olika sätt skapa förutsättningar för rationella driftformer vid berörda institutioner. Det kan därvid erfordras att ställning tas till den framtida organisationen av olika verksamheter, t. ex. i vad avser indelningen i institutioner och institutionsgrupper. Detta kräver en nära samverkan mellan de myndigheter som berörs,

främst universitetskanslersämbetet och LUP-kommittéerna. Som exempel på åtgärder i detta syfte kan nämnas de expertgrupper åt nämnda kommittéer för programmering av verkstadslokaler, djurhus etc., som tillkallats.

För nästa budgetår bör samtliga byggnadsobjekt under förevarande anslag föras upp ordsvis i en gemensam investeringsplan. På grundval av föreliggande anslagsframställningar och de redovisningar beträffande de olika byggnadsföretag som lämnats av byggnadsstyrelsen och tekniska högskolans i Stockholm byggnadskommitté har jag gjort upp följande förslag till investeringsplan. För varje objekt upptas dels en kostnadsram, dels den medelförbrukning som kan uppskattas med utgångspunkt i beräknade tidpunkter för byggstart och färdigställande.

Investeringsplan

(1 000-tal kr.)

Byggnadsobjekt	Kostnadsram		Medelsförbrukning			Byggstart	Färdigställande
	1.7.64	1.4.65	Faktisk t. o. m. 64/65	Beräknad för			
				65/66	66/67		
1	2	3	4	5	6	7	8
<i>Uppsala</i>							
Nybyggnad för zoofysiologi	4 205	4 205	4 123	82			11.63
Nybyggnad för övningslaboratorier för fysik och kemi	10 000	9 700	9 321	379			8.65
Nybyggnad för limnologi m. m.	3 210	3 210	2 996	214			6.65
Tillbyggnad för fysiologisk botanik	1 470	1 470	1 347	123			6.64
Försörjningsåtgärder	5 427 ¹	5 655 ²	1 655	2 000	2 000		successivt
Om- och tillbyggnad för universitetsbiblioteket	10 925	11 395	1 624	3 000	3 000	4.64	successivt 1966—68
Tillbyggnad för växtbiologi .	1 195	1 195	942	253			7.65
Ombyggnad av gamla institutionsbyggnaden för kemi	732	632	533	99			6.64
Ombyggnad av Gustavianum	825	855	180	575	80	11.64	4.66
Byggnadsarbeten vid Klubbans biologiska station ..	ca 200	210			210	12.66	6.67
Nybyggnader för medicinska fakulteten m. m., etapp I		29 250		1 000	10 000	3.66	8.67-1.68
<i>Lund</i>							
Nybyggnad för zoologi	625	625	620	5			färdig
Nybyggnad för patologi ...	4 250	4 300	4 207	93			färdig
Tillbyggnad för kemi	1 020	1 020	906	114			färdig
Nybyggnad för växtfysiologi	5 865	5 875	5 690	185			färdig
Tillbyggnader för fysik	9 290	9 390	6 179	2 500	711	6.63	10.64-10.65
Försörjningsåtgärder	13 827 ¹	14 511 ²	4 511	5 000	5 000		successivt
Nybyggnad för observatorium på Romeleåsen	545	765	174	591		1.65	9.65-5.66
Nybyggnad för anatomi och histologi	1 645	1 875	689	1 150	36	11.64	9.65
Nybyggnader för kemiskt centrum	ca 62 300	72 250	7 834	18 000	20 000	10.34	9.65-10.68
Fastighetsförvärv	271	2 345	269	1 876	200		
Nybyggnad för bakteriologi m. m.	10 350	10 765	519	4 500	4 800	8.65	8.67
Nybyggnad för radiofysik .	2 350	2 450		400	1 700	6.66	6.67
Tillbyggnad för fysiologi och medicinsk fysik	2 300	2 390		1 300	1 000	1.66	12.66
Nybyggnad för matematik m. m.	11 400	11 400	10 006	1 394			färdig

1	2	3	4	5	6	7	8
Nybyggnad för sektion E ..	18 025	17 675	14 781	2 200	600	5.63	7.64-7.65
Nybyggnad för sektion M ..	26 850	27 690	11 704	11 000	4 500	1.64	9.65-12.66
Nybyggnad för sektion A ..	10 450	9 325	5 547	3 778		2.64	12.64-7.65
Nybyggnad för sektion V ..	19 575	20 300	2 919	8 000	7 500	3.65	9.66-9.67
<i>Göteborg</i>							
Nybyggnad för humanistiska fakulteten, etapp I	3 400	3 500	1 134	2 300	66	9.64	12.65
Försörjningsåtgärder inom universitetets områden ..	3 957 ¹	4 677 ²	677	800	3 200		successivt
Byggnadsarbeten m. m. för zoologisk station på Tjärnö	ca 600	650		300	350	12.66	7.67
Nybyggnad för odontologisk fakultet	ca 33 000	52 500		8 500	15 000	6.65	12.67-7.69
Tillbyggnad för anatomi ...		1 435		400	1 000	3.66	1.67
Avslutande arbeten för Chalmers byggnadskommitté ..	20 002	20 002	19 938	64			
Nybyggnad för sektion K ..	24 500	24 000	21 604	1 700	690		färdig
Nybyggnad för övningslaboratorium för fysik	5 800	5 800	5 488	312			färdig
Administrationsbyggnad jämte hörsal vid Chalmers tekniska högskola	2 025	2 025	2 020	5			färdig
Nybyggnad för sektion V ..	30 790	31 720	5 533	4 500	11 000	11.63	10.65-4.68
Tillbyggnad för sektion E m. m.	5 910	5 600	2 484	3 116		6.64	11.65
Utökning av panncentralen m. m. vid Chalmers tekniska högskola	ca 5 540	5 540	881	800	800		successivt
Försörjningsåtgärder inom Chalmers tekniska högskolas område	13 372 ¹	11 795 ²	6 295	2 500	3 000		successivt
Baracker på Råö för sektion E	195	195	168	27			färdig
Ny- och ombyggnad för sektion M	800 ^o	32 400		500	8 000	4.66	9.68-9.69
Hörsalsbyggnad vid Chalmers tekniska högskola ..	2 350	2 445	155	1 500	700	11.65	11.66
Institutionsbyggnad för matematiskt centrum	8 300	8 675			2 500	11.66	9.68
Nybyggnad för sektion A ..	10 615	11 040		1 500	6 000	11.65	7.67-10.67
<i>Stockholm</i>							
Nybyggnad för övningslaboratorium för kemi m. m. för universitetet	7 350	7 345	6 984	361			6.63
Nybyggnad för botanik ...	8 145	8 225	7 442	783			12.64

1	2	3	4	5	6	7	8
Bostad åt trädgårdsmästare vid botaniska institutionen	110	114	81	33		11.64	9.65
Nybyggnad i kv. Mimer (Mimer I)	6 160	6 160	5 835	325			9.65
Förvärv av nybyggnad i kv. Mimer (Mimer II)	7 000	6 832	6 728	104			12.64
Ersättning till Skogs- och lantbruksakademien	2 825	2 825	2 200				
Försörjningsåtgärder för Frescatiområdet	4 524 ¹	4 338 ²	2 438	900	1 000		successivt
Om- och tillbyggnad för farmakologi	4 735	4 900	1 806	2 000	1 000	6.64	6.66
Försörjningsåtgärder inom karolinska institutets område	550 ¹	1 836 ²	36	800	1 000		successivt
Tillbyggnad vid institutionen för fysiologi och medicinsk fysik	ca 3 725	3 990	1	2 800	1 000	6.65	10.66
Nybyggnad av kurslaboratorier för kemi vid tekniska högskolan	4 820	4 890	4 820		70	9.62	9.64
Tillbyggnad för elektronik .	1 850	1 860	1 850		10	9.62	4.64
Nybyggnad för sektion M .	19 363	20 040	8 920	7 000	4 000	9.63	7.66
Försörjningsåtgärder inom tekniska högskolans område	5 780	5 913	3 681	1 100	900		successivt
Nybyggnad för sektion B ..	12 558	13 110	984	5 000	4 000	7.65	8.67
Ombyggnad för sektion K .	450	470	62	350	10	12.65	6.66
Ombyggnad för sektion B .		900			550	10.66	10.67
Inredning av vindsutrymme vid tekniska högskolan ..	300	310		250	50	2.66	6.66
Engångsersättning till djurgårdsförvaltningen	100	100		100			
Nybyggnad av simhallsanläggning vid gymnastik- och idrottshögskolan	5 140	5 345	413	2 000	2 700	11.65	5.67
<i>Umeå</i>							
Nybyggnad för anatomi och histologi	10 200	9 500	4 701	4 000	600	5.64	9.65
Nybyggnad för lu-block, etapp I	6 730	6 500	2 950	3 000	500	7.64	1.66
Nybyggnad för lu-block, etapp II	7 900	7 900	419	5 000	2 400	5.65	1.67
Nybyggnad för kemi-hufo .	14 350	14 925	28	7 000	6 000	6.65	8.67
Nybyggnad för zoologi, genetik-hufo		4 190		1 500	2 500	3.66	5.67
Nybyggnad för fysiologi, botanik m. m. -hufo		16 150			6 000	9.66	9.68

1	2	3	4	5	6	7	8
Nybyggnad för bibliotek, sambhällsvetenskap m. m. .		25 520		1 500	10 000	3.66	9.68
Paviljongbyggnader		2 500		800	1 700	4.66	11.66-3.67
Försörjningsåtgärder	5 344 ¹	5 931 ²	1 931	2 500	1 500		successivt
Summa	550 292	699 346	229 963	147 841	161 133		
Erfarenhetsgrundad reduce- ring av medelsbehovet ..				22 841	6 036		
Beräknat medelsbehov				125 000	155 097		

¹ Beräknad medelsförbrukning t. o. m. 1965/66.

² Beräknad medelsförbrukning t. o. m. 1966/67.

³ Delram.

Av mitt förslag till investeringsplan för nästa budgetår framgår att det befunnits möjligt att sänka eller bibehålla oförändrade ett stort antal av de kostnadsramar som är uppförda i de investeringsplaner som för innevarande budgetår gäller för de olika läroanstalterna och som i förevarande förslag angetts enligt prisläget den 1 juli 1964. I ytterligare ett antal fall har de nu gällande ramarna endast behövt höjas för att anpassas till den allmänna byggnadskostnadsstegringen under tiden fram till den 1 april 1965. För objekt av sistnämnda slag har jag i regel inte lämnat någon redogörelse i det föregående. I det följande kommer jag endast att behandla vissa företag. I övrigt får jag hänvisa till den lämnade redovisningen.

I förslaget till investeringsplan har jag i fråga om *nybyggnaden för växtfysiologi i Lund* endast räknat med en höjning av kostnadsramen med hänsyn till den allmänna byggnadskostnadsstegringen. Beträffande utförande av de ändrings- och kompletteringsarbeten som berörts av byggnadsstyrelsen äger Kungl. Maj:t besluta sedan erforderliga handlingar redovisats av styrelsen (jfr prop. 1966: 1 bil. 2, SU 14, rskr 14).

I enlighet med vad byggnadsstyrelsen föreslagit har jag i planen tagit upp kostnadsramarna för *nybyggnaden för patologi* samt för *nybyggnaden för anatomi och histologi i Lund* med belopp som med 50 000 kr. resp. 170 000 kr. överstiger den höjning som motiveras av den allmänna stegringen av byggnadskostnaderna.

Jag har i det föregående redogjort för *nybyggnaderna för kemiskt centrum i Lund*. Som jag därvid nämnt har byggnadsstyrelsen redovisat ett lokalprogram för byggnadsdel IV av nybyggnaderna omfattande en nettoyta av ca 6 830 m². Enligt min uppfattning kan det framlagda programmet godtagas som underlag för den fortsatta projekteringen av byggnadsdelen. Från förutsättningen att den utökning av byggnadsdel II som jag berörde i prop. 1965: 104 (s. 37) och som av byggnadsstyrelsen numera föreslagits omfatta 720 m² tills vidare inte skall

komma till utförande, kommer nybyggnaderna för kemiskt centrum att omfatta sammanlagt ca 28 180 m² nettoyta.

Genom ifrågavarande nybyggnader färdigställs den största samlade anläggningen i vårt land för kemisk utbildning och forskning, där goda möjligheter kommer att föreligga för långt gående samverkan över fakultets- och ämnesgränser. Av stor vikt är att alla möjligheter till integration mellan berörda ämnen tillvaratas. Jag vill erinra om att det åligger byggnadsstyrelsen, LUP-kommittén för Lund och universitetskanslersämbetet att vidta de åtgärder som härvid erfordras.

Av min i det föregående lämnade redogörelse framgår att kostnaderna för nybyggnaderna kommit att överstiga dem som tidigare förutsatts. Med hänsyn till bl. a. angelägenheten av att byggnadsdelarna II och III färdigställs plan enligt har Kungl. Maj:t uppdragit åt byggnadsstyrelsen att utföra dessa delar inom en kostnadsram som motsvarar den numera beräknade kostnaden av 28,5 milj. kr. Då kostnaden för byggnadsdel I uppgår till 27,5 milj. kr. och kostnaden för byggnadsdel IV uppskattats till 16 250 000 kr., har jag i mitt förslag till investeringsplan för nästa budgetår uppfört en kostnadsram av (27 500 000 + 28 500 000 + 16 250 000 =) 72 250 000 kr. enligt prisläget den 1 april 1965. Jag förutsätter emellertid, att alla möjligheter att begränsa kostnaderna iakttas vid den fortsatta projekteringen och vid utförandet av nybyggnaderna.

De lokaler som friställs i samband med att de naturvetenskapliga kemiämnena erhåller utrymmen inom kemiskt centrum erfordras i första hand för den utbyggnad inom den biologiska ämnesgruppen, som riksdagen beslutat i anledning av prop. 1963: 172 (SU 212, rskr 405) och 1965: 141 (SU 173, rskr 411). Det åligger LUP-kommittén för Lund och byggnadsstyrelsen att utarbeta förslag om den framtida dispositionen av de friställda lokalerna. Sådant förslag bör underställas Kungl. Maj:ts prövning så snart som möjligt för att försening av utbyggnaden i Lund inte skall uppstå.

Byggnadsstyrelsen har i sin skrivelse den 18 oktober 1965 berört lokalfrågan för den livsmedelstekniska linjen vid tekniska högskolans sektion K. Organisationskommittén för teknisk högskola i Lund har tidigare i en skrivelse i april 1964 tagit upp formerna för utarbetande av lokalprogram för linjen samt frågan om anordnande av lokaler för denna i Lund. Dåvarande lokalprogramkommittén för lantbrukshögskolan m. m. har i september 1964 avgett utlåtande över organisationskommitténs skrivelse. Enligt programkommittén torde lokaler för undervisningen i den livsmedelstekniska linjens specialämnen i betydande omfattning komma att finnas i Alnarp. Jag vill f. n. endast erinra om, att det i samband med att beslut fattades om inrättande av den livsmedelstekniska linjen förutsattes (jfr prop. 1964: 123 s. 30 och s. 32, SU 111, rskr 249), att lokaler för forskning och undervisning i betydande omfattning kunde ställas till förfogande vid institutet i Alnarp, varför några nybyggnader för linjen inte syntes erforderliga. Jag vill vidare erinra om, att det åligger LUP-kommittén för Lund och LUP-kommittén för jordbrukets högskolor att i samråd utarbeta erforderliga lokal- och utrustningsprogram för linjen.

Genom beslut den 10 december 1965 uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att inom en kostnadsram av 435 000 kr. förvärva vissa fastigheter i kv. Absalon i Lund. Vidare är i investeringsplanen för tekniska högskolan i Lund enligt riksdagsbeslutet i anledning av prop. 1965: 155 (bil. 6, SU 187, rskr 436) uppförd en kostnadsram av 1 575 000 kr. för vissa fastighetsförvärv. I investeringsplanen för universitetet är slutligen uppförd en kostnadsram av 220 000 kr. avseende förvärv av tomten nr 6 i kv. Hyphoff.

I enlighet med ett av dåvarande drätselnämnden vid Lunds universitet i juni 1964 framlagt förslag bör staten förvärva fastigheten nr 3 i kv. Hyphoff för en kostnad av högst 115 000 kr. Denna fastighet har — enligt vad Kungl. Maj:t genom beslut den 19 september 1958 medgett — förvärvats med anlitanande av donationsmedel som universitetet förvaltar. Universitetet bör återfå dessa medel. I mitt förslag till investeringsplan för nästa budgetår har jag med hänsyn härtill fört upp en kostnadsram för *fastighetsförvärv i Lund* av $(435\,000 + 1\,575\,000 + 220\,000 + 115\,000 =) 2\,345\,000$ kr.

Jag vill i detta sammanhang erinra om att Kungl. Maj:t äger att i undantagsfall (jfr prop. 1965: 104 s. 35, SU 67, rskr 193) — inom ramen för tillgängliga medel under ifrågavarande anslag — föranstalta om sådana fastighetsförvärv som erfordras för den av statsmakterna beslutade fortsatta utbyggnaden av universitet och högskolor.

I det föregående har jag lämnat en ingående redogörelse för *nybyggnaden för odontologisk fakultet vid universitetet i Göteborg*. Som framgått har byggnadsstyrelsen bedömt kostnaden för detta byggnadsobjekt till 52,5 milj. kr. enligt prisläget den 1 april 1965. I samband med att ärendet redovisades för riksdagen i prop. 1964: 161 och 1965: 104 förelåg endast en av styrelsen på grundval av byggnadsprogrammet upprättad kostnadsuppskattning av 34,5 milj. kr. enligt samma prisläge. Denna avsevärda ökning — drygt 50 % — har av byggnadsstyrelsen förklarats med att tidigare uppskattningar uppenbarligen varit för låga till följd av brist på korrekt underlag. Jag vill med anledning härav betona att även den uppskattning av kostnader som redovisas i ett byggnadsprogram självfallet bör tillgodose rimliga krav på tillförlitlighet, även om en mer noggrann kostnadsberäkning inte kan göras förrän huvudhandlingar färdigställts.

Förutom att skillnaden mellan de vid olika tillfällen av byggnadsstyrelsen redovisade kostnaderna för nybyggnaden är betydande vill jag framhålla, att den numera angivna kostnaden av 52,5 milj. kr. — motsvarande en kostnad av ca 445 kr./m³ byggnadsvolym — i och för sig är mycket hög. Detta gäller även vid en jämförelse med t. ex. kostnaderna för installationsmässigt och på andra sätt mer komplicerade byggnader inom vårdområdet såsom centraloperationsavdelningar etc. Med hänsyn till angelägenheten av att den planerade tandläkarutbildningen i Göteborg kommer till stånd så snart som möjligt anser jag mig emellertid inte böra föreslå, att en tidskrävande undersökning görs av möjligheterna att begränsa kostnaderna, t. ex. genom omprojektering med utgångspunkt i att nybyggnaden skall tekniskt utformas på samma sätt som de bygg-

nader i vilka den odontologiska fakulteten i Umeå är inrymd. Vidare bör den av byggnadsstyrelsen tilltänkta upphandlingsformen av samma skäl godtagas i detta enstaka undantagsfall, även om den i regel bör undvikas. Denna upphandlingsform innebär att byggnadsarbetena utförs av en generalentreprenör enligt ett modifierat löpande-räkningssystem med kostnadstak samt att el- och vvsarbetena upphandlas med entreprenadanbud och att eventuella underentreprenörer ställs till generalentreprenörens förfogande för utförandet.

Med hänsyn till vad byggnadsstyrelsen uttalat i ämnet utgår jag från att betydande ansträngningar görs från styrelsens sida i syfte att begränsa kostnaderna för nybyggnaden. Därvid skall — i enlighet med vad som anfördes i den vid Kungl. Maj:ts beslut den 24 september 1965 fogade promemorian — möjligheterna att åstadkomma kostnadsminskningar genom att begränsa byggnadens allmänna standard och flexibilitet särskilt uppmärksammas.

Jag vill erinra om att Kungl. Maj:t genom beslut den 27 januari 1966 dels uppdragit åt byggnadsstyrelsen att utföra fortsatta förberedande arbeten för nybyggnaden, dels bemyndigat styrelsen att beställa byggnadselement m. m. Förutsättningar föreligger således för ett utförande av nybyggnaden enligt den tidsplan som styrelsen kallat Alternativ II. I överensstämmelse härmed har jag i mitt förslag till investeringsplan fört upp en kostnadsram för nybyggnaden av 52,5 milj. kr. enligt prisläget den 1 april 1965. Enligt den nämnda tidsplanen kan tandläkarutbildningen i Göteborg inte påbörjas förrän en termin senare än vad som planerats, dvs. först vårterminen 1967. Jag avser att i annat sammanhang föreslå Kungl. Maj:t att meddela de bestämmelser som erfordras med anledning härav.

För de *tillbyggnader vid de medicinskt teoretiska institutionerna i Göteborg* som ingick i byggnadsprogrammet för den odontologiska fakulteten har jag lämnat en redogörelse i det föregående. Jag vill erinra om att Kungl. Maj:t genom beslut tidigare denna dag uppdragit åt byggnadsstyrelsen att utföra den förut behandlade *tillbyggnaden för anatomi* inom en kostnadsram av högst 1 435 000 kr. enligt prisläget den 1 april 1965. I investeringsplanen för innevarande budgetår är uppförd en kostnadsram av ca 3 milj. kr. för tillbyggnaderna. För nästa budgetår bör i planen föras upp en kostnadsram av 1 435 000 kr. för tillbyggnaden för anatomi. Beträffande de övriga tillbyggnaderna är jag inte beredd att nu lägga fram förslag.

Jag har i det föregående erinrat om att Kungl. Maj:t uppdragit åt statens nämnd för förhandlingar med kommuner att i samråd med byggnadsstyrelsen ta upp de förhandlingar som erfordras för att en ekonomisk och ändamålsenlig försörjning med värme och elektrisk kraft av universitetet och högskolorna i Göteborg skall kunna åstadkommas. I avvaktan på att dessa förhandlingar slutförs bör den i gällande investeringsplan upptagna kostnadsramen för *utökning av panncentralen vid Chalmers tekniska högskola* föras upp med oförändrat belopp i planen för nästa budgetår. Vidare bör endast sådana arbeten utföras som är nödvändiga oavsett vilket resultat förhandlingarna leder till. Jag vill

erinra om att Kungl. Maj:t äger besluta om utförande av erforderliga arbeten för utökning av panncentralen, bl. a. den tillbyggnad för ställverk m. m., för vilken jag lämnat en närmare redogörelse i det föregående. Kungl. Maj:t äger även besluta om de åtgärder i övrigt som erfordras för en ändamålsenlig försörjning av universitetet och högskolorna i Göteborg med värme och elektrisk kraft samt sluta de avtal som i samband därmed kan komma att erfordras.

Sedan byggnadsstyrelsen redovisat bl. a. förslagshandlingar för *ny- och ombyggnaden för sektion M* vid Chalmers tekniska högskola uppdrog Kungl. Maj:t, som jag förut nämnt, genom beslut den 29 oktober 1965 åt byggnadsstyrelsen att utföra vissa förberedande arbeten för nybyggnaden. Vidare medgav Kungl. Maj:t genom beslut den 25 februari 1966, att projekteringsarbetet får fortsättas till bygghandlingar under den tid huvudhandlingarna kostnadsberäknas och prövas av Kungl. Maj:t. Jag har vidare redovisat att byggnadsstyrelsen räknar med att de egentliga byggnadsarbetena skall kunna påbörjas i slutet av år 1966 samt att en på förslagshandlingarna baserad kostnadsuppskattning enligt styrelsen visat att kostnaden för objektet torde rymmas inom den på grundval av byggnadsprogrammet uppskattade kostnaden av 32,4 milj. kr. Någon på huvudhandlingar grundad kostnadsberäkning föreligger ännu inte. För att byggnadsarbetena skall kunna påbörjas utan förseningar har jag emellertid i mitt förslag till investeringsplan för nästa budgetår tagit upp en kostnadsram för objektet av 32,4 milj. kr. enligt prisläget den 1 april 1965. Jag vill dock framhålla att — med hänsyn bl. a. till den höga kostnaden för ny- och ombyggnaden i förhållande till kostnaderna för motsvarande objekt vid de tekniska högskolorna i Stockholm och Lund — Kungl. Maj:t i sitt projekteringsbeslut den 9 juli 1964 föreskrivit, att särskilda ansträngningar skall göras vid projekteringen för att kostnaden skall kunna bringas ned.

I detta sammanhang vill jag anmäla att från Chalmers tekniska högskolas sida framhållits, att — i samband med den ökade intagning av studerande som skett — betydande lokalsvårigheter uppstått genom att olika byggnadsobjekt vid högskolan försenats. Rektorsämbetet har därvid föreslagit, att en särskild arbetsgrupp skall tillsättas med uppdrag att se över uppgjorda tidsplaner för byggnadsverksamheten och bevaka möjligheterna att forcera planernas genomförande. Jag vill med anledning härav erinra om att arbetena för bl. a. nybyggnaderna för sektionerna A och V nu påbörjats samt att arbetena för ny- och ombyggnaden för sektion M beräknas komma igång inom kort. Beträffande återstående objekt pågår planeringsarbetet inom LUP-kommittén för Göteborg och inom byggnadsstyrelsen. Det åvilar i första hand dessa organ att ta de initiativ som erfordras för att uppgjorda tidsplaner skall kunna hållas.

Beträffande den i det föregående redovisade *ombyggnaden för sektion B vid tekniska högskolan i Stockholm* föreligger endast byggnadsprogram. För att byggnadsarbetena skall kunna påbörjas utan försening har jag i mitt förslag till investeringsplan tagit upp en kostnadsram för objektet av 900 000 kr. enligt prisläget den 1 april 1965.

För nybyggnaden för fysiologi, botanik m. m. -hufo vid universitetet i Umeå har, som jag redovisat i det föregående, huvudhandlingar färdigställts. I mitt förslag till investeringsplan har jag uppfört en kostnadsram som motsvarar den på grundval av huvudhandlingarna beräknade kostnaden av 16 150 000 kr. enligt prisläget den 1 april 1965. Jag vill erinra om att Kungl. Maj:t tidigare denna dag uppdragit åt byggnadsstyrelsen att utföra projektering av detta objekt fram t. o. m. färdigställande av bygghandlingar.

Jag har i mitt förslag till investeringsplan för de olika byggnadsobjekten sökt göra en så långt möjligt realistisk beräkning av medelsförbrukningen under innevarande och nästa budgetår. Under senare år uppkomna skillnader mellan beräknade och faktiska investeringsutgifter samt de betydande medelsreservationer som till följd därav uppstått visar emellertid att, när det gäller ett så stort antal objekt som det här är fråga om, det lätt uppstår förseningar av några enskilda objekt. Då det är omöjligt att förutse var sådan försening kan uppstå, har jag sist i investeringsplanen reducerat de sammanlagda medelsförbrukningarna med ett belopp som jag funnit rimligt med hänsyn till vunna erfarenheter. Jag har därvid utgått från att erforderliga medel skall kunna anvisas på tilläggsstat till riksstaten om detta visar sig nödvändigt för att den planerade byggnadsverksamheten skall kunna genomföras.

På grundval av mitt förslag till investeringsplan har jag gjort upp följande anslagsberäkning.

Anslagsberäkning

(1 000-tal kr.)

<i>Medelstillgång</i>		<i>Beräknad medelsförbrukning</i>	
Medelsreservation 30.6 1965	30 773	1965/66	125 000
Anslag för 1965/66	144 324	1966/67	155 097
Anslag för 1966/67 (förslag)	105 000		
	Summa 280 097		Summa 280 097

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Byggnadsarbeten vid universiteten och vissa högskolor* för budgetåret 1966/67 under statens allmänna fastighetsfond anvisa ett investeringsanslag av 105 000 000 kr.

II. Inredning och utrustning av lokaler vid universitet, högskolor m. m.

A. Anslagsförslag m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	30 000 000	30 820 089
1965/66	35 500 000	
1966/67 (förslag)	45 500 000	

I överensstämmelse med de riktlinjer som drogs upp i den av riksdagen godkända prop. 1964: 50 (SU 119, rskr 293) tillkallade Kungl. Maj:t, som redovisats i det föregående, genom beslut den 29 juni 1964 fem lokal- och utrustningsprogramkommittéer (s. k. LUP-kommittéer), en för varje universitetsort. Dessa kommittéer har bl. a. till uppgift att utarbeta utrustningsprogram, innefattande förslag till kostnadsramar, för samtliga läroanstalter på resp. ort och successivt överlämna dessa till utrustningsnämnden för universitet och högskolor som i sin tur är anslagsbegärande myndighet i utrustningsfrågor och som sedan har att efter statsmakternas bestämmande vidtaga erforderliga åtgärder för programmens förverkligande.

Byggnadsstyrelsen resp. tekniska högskolans i Stockholm byggnadskommitté har i enlighet med nämnda riksdagsbeslut hand om den verksamhet som avser planering och upphandling av snickeriinredningar (laboratorie- och hörsalsinredningar) samt el-armatur och möbler m. m.

Förevarande reservationsanslag är genom beslut av Kungl. Maj:t innevarande budgetår fördelat på följande sätt.

1. Byggnadsstyrelsen och tekniska högskolans i Stockholm byggnadskommitté	7 200 000
2. Utrustningsnämnden för universitet och högskolor	27 600 000
3. Till Kungl. Maj:ts disposition	700 000
	Summa kr. 35 500 000

Anslagsposterna 1 och 2 disponeras under innevarande budgetår enligt av Kungl. Maj:t fastställda inrednings- resp. utrustningsplaner.

Anslagsposten 3 är avsedd för sådana inrednings- och utrustningsobjekt som är av särskilt brådskande natur eller av andra skäl är angelägna från utbildnings- och forskningssynpunkt och som inte varit möjliga att beakta vid ordinarie budgetbehandling.

Anslagsframställningar avseende nästa budgetår föreligger från *samarbetsnämnden för lokal- och utrustningsprogramkommittéerna, byggnadsstyrelsen, tekniska högskolorna i Stockholm byggnadskommitté* samt *utrustningsnämnden för universitet och högskolor*.

1. Samarbetsnämnden för lokal- och utrustningsprogramkommittéerna

Nämnden föreslår att anslagsposten Till Kungl. Maj:ts disposition för budgetåret 1966/67 höjs till 1 milj. kr. med hänsyn till dels att förhyrningen av lokaler väntas öka, dels att medel erfordras för vissa ändamål sammanhängande med den av forskningsråden finansierade forskningen vid universitet och högskolor.

Nämnden hemställer vidare om en särskild anvisning av 250 000 kr. för programmering och projektering av lokaler, inredning och utrustning vid universitet och högskolor under nästa budgetår.

2. Byggnadsstyrelsen

Byggnadsstyrelsen tar i sitt förslag till inredningsplan för nästa budgetår upp en sammanlagd kostnadsram för varje läroanstalt. I en specifikation har för varje enskilt objekt angetts en ram som avses täcka totalkostnaden för inredningsobjektet. För inredning av vissa förhyrningar och ombyggnader har för vissa läroanstalter förts upp särskilda ramar, som enligt styrelsen bör betecknas som delramar.

Vid beräkningen av kostnadsramarna har styrelsen förutsatt en indexmässig reglering av ramarna efter samma regler som tillämpas beträffande kostnadsramarna för byggnadsobjekten.

Byggnadsstyrelsen framlägger vidare förslag om medelsanvisning dels på tilläggsstat för innevarande budgetår, dels på riksstat för budgetåret 1966/67.

I följande sammanställning redovisas endast styrelsens förslag till nya och ändrade kostnadsramar. Beloppen har därvid uppförts i 1 000-tal kr.

Inredningsobjekt	Begärd ram eller begärd ändring av tidigare ram	Tidigare medgiven ram		Art av nu begärd ram	
		definitiv	delram	definitiv	delram
<i>Uppsala</i>					
Universitetsbiblioteket, etapp I	— 150		1 200	x	
Nybyggnader för medicinska fakulteten m. m., etapp I	+ 3 200		300	x	
<i>Lund</i>					
Radiofysik	+ 120		230	x	
Fysiologi och medicinsk fysik	+ 95		230	x	
Bakteriologi m. m.	+ 1 425		1 425	x	
Kemiskt centrum, byggnadsdelarna I—III	+ 2 900		3 000	x	
Nybyggnad för sektion M	+ 225		2 000	x	
Nybyggnad för sektion A	+ 400		900	x	
Nybyggnad för sektion V	+ 1 400		1 000	x	
<i>Göteborg</i>					
Odontologiska fakulteten:					
Tillbyggnader vid de medicinskt teoretiska institutionerna					
	+ 225		500	x	
Förhyrda lokaler m. m.	+ 1 200				x
Institutionsbyggnad för matematiskt centrum	+ 1 125			x	
Nybyggnad för sektion V	+ 2 525		1 000	x	
Nybyggnad för sektion A	+ 1 500			x	
Seminarier för huslig utbildning . .	+ 375		700	x	
<i>Stockholm</i>					
Förhyrda lokaler för universitetet . .	+ 300				x
Farmakologi	+ 200		500	x	
Fysiologi	+ 175		375	x	
Förhyrda lokaler för karolinska institutet	+ 300				x
Riksarkivet	+ 350		850	x	
Bokmagasin för kungl. biblioteket . .	+ 1 000			x	
<i>Umeå</i>					
Nybyggnad för anatomi och histologi	+ 2 975		3 000	x	
Nybyggnad för lu-block, etapp I . .				x	
Nybyggnad för lu-block, etapp II . .				x	
Nybyggnad för kemi-hufo				x	
Nybyggnad för zoologi, genetik-hufo				x	

Inredningsobjekt	Begärd ram eller begärd ändring av tidigare ram	Tidigare medgiven ram		Art av nu begärd ram	
		definitiv	delram	definitiv	delram
Nybyggnad för fysiologi, botanik m. m. -hufo	+ 1 950			x	
Nybyggnad för bibliotek, samhälls- vetenskap m. m.	+ 3 400			x	
Nybyggnad för matsal m. m.	+ 575			x	
Nybyggnad för administration m. m.	+ 425			x	
Provisoriska lokaler	+ 300				x

3. Tekniska högskolans i Stockholm byggnadskommitté

Byggnadskommittén för i sitt förslag till inredningsplan upp en totalram för varje enskilt inredningsobjekt. Ramen redovisas som preliminär om kostnaderna hittills endast kunnat uppskattas.

Vid beräkningen av kostnadsramarna har kommittén förutsatt att dessa kommer att regleras indexmässigt efter samma regler som tillämpas beträffande kostnadsramarna för byggnadsobjekten.

I följande sammanställning av kommitténs förslag har beloppen uppförts i 1 000-tal kr.

Inredningsobjekt	Begärd ram eller begärd ändring av tidigare ram	Tidigare medgiven ram		Art av nu begärd ram	
		definitiv	delram	definitiv	delram
Nybyggnad för sektion M	+ 1 150		1 100	x	
Ombyggnad för sektion K	+ 13		170	x	
Nybyggnad för sektion B	+ 2 500 ¹				x
Inredning av vindsutrymmen	+ 30			x	

¹ Preliminär.

4. Utrustningsnämnden för universitet och högskolor

Utrustningsnämnden föreslår att den för nämndens verksamhetsområde avsedda anslagsposten för budgetåret 1966/67 beräknas till 35 milj. kr.

Med överlämnande av de skilda förslagen från resp. LUP-kommitté hemställer nämnden vidare, med utgångspunkt i dessa förslag, om ändring av befintliga kostnadsramar eller införande av nya sådana i utrustningsplanen för nästa budgetår. Nämnden föreslår därutöver, att ramarna för vissa utrustningsprojekt, som enligt nämnden kan beräknas bli slutförda under budgetåret 1965/66, inte skall föras upp i planen för nästa budgetår.

I följande sammanställning redovisas nämndens förslag till nya och ändrade kostnadsramar. Beloppen har därvid uppförts i 1 000-tal kr.

Utrustningsobjekt	Begärd ram eller begärd ändring av tidigare ram	Tidigare medgiven ram		Art av nu begärd ram	
		definitiv	delram	definitiv	delram
<i>Uppsala</i>					
Universitetsbiblioteket	+ 200		300		x
Zoologi och entomologi			255	x	
Nybyggnader för medicinska fakulteten m. m., etapp I	+ 1 400		100		x
Tandem van de Graaff-accelerator ..	+ 4 200		3 800		x
Förhyrda lokaler	+ 290				x
<i>Lund</i>					
Zoofysiologi	+ 1 320	50		x	
Bakteriologi m. m.	+ 2 010		140		x
Ombyggnad av gamla tvätterbyggnaden och gamla köksbyggnaden vid Lunds lasarett	+ 250		500	x	
Dental röntgendiagnostik	+ 200	200		x	
Fysiologi och medicinsk fysik	+ 365		200	x	
Förhyrda lokaler för universitetet ..	+ 185			x	
Kemiskt centrum:					
Gemensam utrustning:					
Verkstad	+ 400		500	x	
Övrig gemensam utrustning	+ 1 400				x
Apparatur m. m.	+17 500		7 000	x	
Telefonväxel	+ 875				x
Allmän utrustning för sektion F	+ 100		850	x	
Apparatur m. m. för sektion F	+ 1 166		4 990	x	
Allmän utrustning för sektion E ..	+ 70	2 100		x	
Apparatur m. m. för sektion E	+ 1 658		3 710	x	
Gemensam utrustning för sektion M	+ 100		500	x	
Apparatur m. m. för sektion M ...	+ 3 160		5 440	x	
Gemensam utrustning för sektion A	+ 325		200	x	
Apparatur m. m. för sektion A	+ 925		245	x	
Gemensam utrustning för sektion V	+ 590		400	x	
Apparatur m. m. för sektion V	+ 4 095		1 405	x	
<i>Göteborg</i>					
Humanistiska fakulteten	+ 80		600		x
Förhyrda lokaler	+ 200		270		x
Odontologisk utbildning m. m.:					
Tillbyggnader vid de medicinskt teoretiska institutionerna					x
Nybyggnad för odontologisk fakultet	+ 3 960		1 000		x
Medicinskt teoretiska institutionerna, speciell forskningsutrustning	+ 500			x	

Utrustningsobjekt	Begärd ram eller begärd ändring av tidigare ram	Tidigare medgiven		Art av nu begärd ram	
		definitiv	delram	definitiv	delram
Nybyggnad för botaniska institutio- nen	+ 1 500				x
Nybyggnad för zoologiska institutio- nen	+ 1 600				x
Kemi (forskning m.m.)	+ 1 500		6 000	x	
Ny- och ombyggnad för sektion M ..	+ 1 000		500		x
Nybyggnad för sektion V:					
Gemensam utrustning				x	
Apparatur m.m.	+ 6 600		2 000	x	
Nybyggnad för sektion A	+ 600				x
Seminarier för huslig utbildning ..	+ 400		700	x	
<i>Stockholm</i>					
Nybyggnader för samhällsvetenskap m.m.	+ 700				x
Nybyggnad för kemi-hufo	+ 3 000				x
Farmakologi	+ 900		700	x	
Tillbyggnad vid institutionen för fy- siologi och medicinsk fysik	+ 1 200			x	
Regleringsteknik	+ 215		180	x	
Nybyggnad för sektion M m.m.: ..				x	
Gemensam utrustning				x	
Apparatur	+ 8 460		3 000		
Mikrovågsteknik	+ 102		48		x
Ombyggnad för sektion K	+ 126		300	x	
Nybyggnad för sektion B	+ 4 000		2 000		x
Ombyggnad för sektion B	+ 600				x
Telefonväxel vid tekniska högskolan	+ 50				x
<i>Umeå</i>					
Mikrobiologi och klinisk bakteriologi	+ 200		1 600		x
Patologi	- 100	2 065		x	
Farmakologi	+ 430		1 400	x	
Djurlaboratorier:					
Övrig utrustning (grundutrustning)	+ 200		200	x	
Anatomi och histologi	+ 1 300		2 500	x	
Undervisningspaviljonger:					
Allmän utrustning	+ 120	640		x	
Kemi-lu (lu-block, etapp I)	+ 700		1 800	x	
Kemi-hufo	+ 2 500		3 300	x	
Biologi-lu (lu-block, etapp II)	+ 1 250		1 500	x	
Zoologi, genetik-hufo				x	
Fysiologi, botanik m.m. -hufo	+ 3 950		1 500		
Geografi	+ 150		110		x
Telefonväxel	+ 365		140		x
Samhällsvetenskap m.m.	+ 450				x
Psykologi	+ 225				x

I det följande kommer jag att lämna en kortfattad redogörelse för endast vissa av de framlagda förslagen till nya och ändrade kostnadsramar. Såvitt gäller de ramförslag som avser utrustningsplanen redovisas därvid de olika LUP-kommittéernas motiveringar. Jag tillåter mig att i övrigt hänvisa till handlingarna i ärendet, vilka kan ställas till vederbörande riksdagsutskotts förfogande.

Uppsala

Universitetsbiblioteket. Redogörelse för detta byggnadsobjekt lämnades bl. a. i prop. 1962: 91 (s. 56) och 1963: 89 (s. 4). Byggnadskostnaderna har av byggnadsstyrelsen angetts till 11 395 000 kr. enligt prisläget den 1 april 1965. En första byggnadsetapp beräknas enligt styrelsen vara avslutad i början av år 1966.

I gällande utrustningsplan finns uppförd en delram av 300 000 kr. LUP-kommittén för Uppsala föreslår att ramen höjs med 200 000 kr. till 500 000 kr.

Byggnadsstyrelsen föreslår en sänkning av den i inredningsplanen upptagna delramen av 1,2 milj. kr. till 1 050 000 kr. Ramen bör därvid enligt styrelsen avse endast den första byggnadsetappen.

Zoologi och entomologi. LUP-kommittén föreslår att den för detta objekt uppförda delramen av 255 000 kr. fastställs som definitiv.

Nybyggnader för medicinska fakulteten m. m., etapp I. Såsom framgår av den redogörelse för byggnadsobjektet som jag lämnat i det föregående avses den första byggnadsetappen av nybyggnaderna för medicinska fakulteten m. m. omfatta ca 12 570 m² rumsyta. Kostnaden för etappen har beräknats till 29 250 000 kr. enligt prisläget den 1 april 1965.

I gällande utrustningsplan finns uppförd en delram av 100 000 kr. benämnd Fysiologi och medicinsk fysik. Denna ram avser att möjliggöra vissa beställningar redan under innevarande budgetår. LUP-kommittén har för avsikt att snarast möjligt, sedan kommittén utarbetat definitiva lokalprogram för de ämnen som skall inrymmas i den första byggnadsetappen, avge utrustningsprogram för dessa ämnen med förslag till definitiva kostnadsramar. För budgetåret 1966/67 inskränker sig kommittén till att föreslå en delram för att möjliggöra de beställningar som bör utläggas före utgången av budgetåret 1966/67. Kommittén beräknar härvid, att ett ramutrymme av 1,5 milj. kr. skall vara erforderligt.

LUP-kommittén föreslår sålunda att den tidigare nämnda delramen för fysiologi och medicinsk fysik i utrustningsplanen för nästa budgetår ersätts med en delram av 1,5 milj. kr. för ifrågavarande nybyggnader.

Byggnadsstyrelsen föreslår att den i inredningsplanen upptagna delramen av 300 000 kr. för fysiologi och medicinsk fysik höjs till 3,5 milj. kr. Ramen avses därvid täcka totalkostnaden för inredning av första etappen av nybyggnaderna enligt prisläget den 1 april 1965.

Tandem van de Graaff-accelerator. En närmare redovisning beträffande förevarande objekt lämnades förra året i den av riksdagen (SU 1965: 107, rskr 297) godkända prop. 1965: 40 (s. 30 och s. 60).

Beställning av acceleratorn har utlagts av utrustningsnämnden för ca 5,7 milj. kr. Som förskott på likviden har enligt beställningsavtalet erlagts ca 3,4 milj. kr. Före utgången av budgetåret 1966/67 torde enligt nämnden ytterligare förskott komma att gäldas samt andra beställningar för anläggningen att utläggas.

I riksstaten för budgetåret 1965/66 är för detta ändamål uppfört ett särskilt reservationsanslag av 3,8 milj. kr., benämnt Tandem van de Graaff-accelerator vid Uppsala universitet. Enligt vad jag anförde i den nyssnämnda prop. 1965: 40 (s. 61) bör emellertid fr. o. m. budgetåret 1966/67 kostnaderna för projektet bestridas från förevarande anslag och en särskild kostnadsram för acceleratorn uppföras i utrustningsplanen. Jag har med hänsyn härtill betraktat innevarande budgetårs anslagsbelopp som en delram i den nyss redovisade sammanställningen.

LUP-kommittén föreslår nu, i avvaktan på att de slutliga kostnaderna för acceleratorn kan beräknas, att i utrustningsplanen för nästa budgetår förs upp en delram av 8 milj. kr.

Förhyrda lokaler. Kungl. Maj:t föreskrev genom beslut den 14 maj 1965 att uppgiften att utarbeta lokal- och utrustningsprogram för landsmåls- och folkminnesarkivet i Uppsala skulle omhänderhas av LUP-kommittén för Uppsala i samråd med utredningen rörande svenska ortnamnsarkivets och landsmålsarkivets verksamhet. Kungl. Maj:t förutsatte därvid, att frågor rörande förhyrning av lokaler för landsmåls- och folkminnesarkivet skulle prövas av kommittén i samråd med utredningen.

För arkivet, som f. n. är inrymt i universitetsbibliotekets byggnad, planeras enligt LUP-kommittén en förhyrning om ca 980 m² i avvaktan på en slutgiltig lösning av dess lokalfråga. De aktuella lokalerna torde enligt kommittén kunna färdigställas för inflyttning till omkring årsskiftet 1966/67. Arkivet har till kommittén överlämnat ett utrustningsförslag, för vars förverkligande ett belopp av sammanlagt 120 000 kr. torde erfordras. LUP-kommittén beräknar för sin del ett ramutrymme av 90 000 kr.

Psykologiska institutionen i Uppsala avses få definitiva lokaler i planerade nybyggnader för de humanistiska och samhällsvetenskapliga fakulteterna. För att förutsättningar redan dessförinnan skall kunna skapas för en ökad intagning av tvåbetygsstuderande i ämnet psykologi från 40 till minst 72 per termin avses enligt LUP-kommittén lokaler om ca 700 m² komma att förhyras.

Kommittén, som inte funnit det möjligt att avge förslag till definitiv kostnadsram för ifrågavarande utrustningsobjekt, föreslår att tills vidare 200 000 kr. beräknas för ändamålet.

Kommittén föreslår sålunda sammanfattningsvis att i utrustningsplanen för

nästa budgetår uppförs en delram av (90 000 + 200 000 =) 290 000 kr. för förhyrda lokaler.

Lund

Zoofysiologi. Zoofysiologiska institutionen vid universitetet i Lund är f. n. inrymd i samma byggnad som zoologiska institutionen. Den årliga intagningskapaciteten i ämnet är 48 studerande per år. Då sektion M vid tekniska högskolan i Lund under budgetåret 1966/67 beräknas lämna de lokaler sektionen nu disponerar i det s. k. Lab. M., avses enligt de ursprungliga planerna zoofysiologiska institutionen få överta dessa lokaler (jfr prop. 1962:1 bil. 10 s. 601 och prop. 1966:1 bil. 20 s. 42 och s. 47).

Ett arrangemang med tvåskiftsutbildning enligt 1963 års universitets- och högskolekommittés (U 63:s) förslag (jfr SOU 1965:11—12) har — anför LUP-kommittén för Lund — såvitt gäller ämnet zoofysiologi visat sig vara lämpligt att genomföra i den lägre undervisningen. U 63 har räknat med 96 tvåbetygsstuderande per år i början av 1970-talet. Med utgångspunkt häri har LUP-kommittén upprättat och till byggnadsstyrelsen överlämnat förslag till lokalprogram för denna institution. Programmet omfattar 1 833 m² nettoyta.

LUP-kommittén har vid sin bedömning av utrustningsbehovet för institutionen gjort en jämförelse med förhållandena vid motsvarande institutioner vid universitetet i Uppsala och Umeå. I gällande utrustningsplan finns uppförd en definitiv kostnadsram av 50 000 kr. för zoofysiologi i Lund. Kommittén föreslår att nämnda ram höjs med 1 320 000 kr. till 1 370 000 kr. och att den alltjämt betecknas såsom definitiv.

Bakteriologi m. m. I samband med att läkarutbildningskapaciteten i Lund fr. o. m. höstterminen 1967 höjs från 100 till 180 platser i de propedeutiska ämnena (prop. 1963:142, SU 112, rskr 264) beräknas inflyttning i en nybyggnad om ca 4 750 m² nettoyta för bakteriologi m. m. kunna äga rum. Redogörelse för byggnadsobjektet lämnades i prop. 1965:104 (s. 12). Byggnadskostnaderna har beräknats till 10 765 000 kr. enligt prisläget den 1 april 1965.

Byggnaden är avsedd för institutionen för medicinsk mikrobiologi, vars arbetsuppgifter omfattar forskning, undervisning och diagnostik inom områdena för medicinsk bakteriologi, immunologi och virologi. Undervisning av odontologie studerande i bakteriologi sker även vid institutionen. I nybyggnaden kommer verksamheten att öka särskilt starkt dels inom undervisningssektorn, då antalet medicine studerande kommer att i det närmaste fördubblas, dels inom virologi, för vilket ämne en ny professur inrättats.

LUP-kommittén erinrar om det mellan staten och Malmöhus läns landsting år 1957 ingångna avtalet (jfr prop. 1957:1 bil. 29 s. 9) enligt vilket bl. a. erforderlig inredning och utrustning för institutionen skall anskaffas och bekostas av staten till den del, som avser undervisning och forskning, och av landstinget till den del, som avser sjukvårdens behov.

Institutionen har till LUP-kommittén överlämnat utrustningsförslag för nybyggnaden och därvid föreslagit en fördelning av kostnaderna mellan staten och landstinget, enligt vilken — av det totala utrustningsförslaget om ca 2,6 milj. kr. — 1 720 000 kr. skall bekostas av staten. Av sistnämnda belopp avser ca 600 000 kr. undervisningsutrustning och resten grundutrustning för forskning. Utöver i nämnda förslag upptagen utrustning beräknar kommittén bl. a. 100 000 kr. för teletekniska anläggningar.

I gällande utrustningsplan är uppförd en delram av 140 000 kr. för Bakteriologi (jfr prop. 1963:1 bil. 10 s. 582). Kommittén föreslår att ramen höjs med 2 010 000 kr. till 2 150 000 kr. och att benämningen ändras till Medicinsk mikrobiologi. Ramen bör enligt kommittén alltså betecknas som delram.

Byggnadsstyrelsen föreslår att i inredningsplanen för nästa budgetår uppförs en kostnadsram för objektet av 1 425 000 kr., benämnd Bakteriologi. Förslaget avser totala inredningskostnaden och inkluderar sålunda även landstingets del.

Ombyggnad av gamla tvätteribyggnaden och gamla köksbyggnaden vid Lunds lasarett. Redogörelse för detta utrustningsobjekt lämnades i prop. 1964:1 (bil. 10 s. 542). Ifrågavarande ombyggnad, som utförs etappvis och som enligt LUP-kommittén beräknas vara avslutad under hösten 1966, omfattar vissa biblioteks- och undervisningslokaler i tvätteribyggnaden samt institutionslokaler för den ekonomiska institutionsgruppen i köksbyggnaden. I gällande utrustningsplan är uppförd en delram av 500 000 kr. Kommittén föreslår nu att kostnadsramen, som avser såväl inredning som utrustning, höjs med 250 000 kr. till 750 000 kr. och därefter betecknas som definitiv.

Dental röntgendiagnostik. I gällande utrustningsplan finns för utrustning av institutionen för dental röntgendiagnostik i Malmö uppförd en definitiv kostnadsram av 200 000 kr. Redogörelse för detta objekt lämnades i prop. 1965:1 (bil. 10 s. 618 och s. 628). Enligt LUP-kommittén erfordras för att institutionen skall fungera tillfredsställande från undervisnings- och forskningssynpunkt att den tillförs ytterligare utrustningsresurser. Kommittén föreslår att nu ifrågavarande kostnadsram i utrustningsplanen för nästa budgetår höjs med 200 000 kr. till 400 000 kr. och alltså betecknas som definitiv.

Fysiologi och medicinsk fysik. Redogörelse för ifrågavarande utrustningsobjekt lämnades i prop. 1965:1 (bil. 10 s. 596). Den i gällande utrustningsplan uppförda delramen för objektet av 200 000 kr. avser utrustning av vissa tillbyggnader till institutionen för fysiologi och medicinsk fysik (jfr prop. 1965:104 s. 14). Tillbyggnaderna, som beräknas bli inflyttningsklara i början av år 1967, har av byggnadsstyrelsen kostnadsberäknats till 2 390 000 kr. enligt prisläget den 1 april 1965. LUP-kommittén föreslår att kostnadsramen i utrustningsplanen höjs med 365 000 kr. till 565 000 kr. och fr. o. m. nästa budgetår betecknas som definitiv.

Byggnadsstyrelsen föreslår att den i den nuvarande inredningsplanen uppförda delramen av 230 000 kr. för objektet höjs till 325 000 kr. fr. o. m. budgetåret 1966/67. Ramen kan därvid enligt styrelsen täcka totalkostnaden för ifrågavarande inredningsobjekt enligt prisläget den 1 april 1965.

Förhyrda lokaler för universitetet. Genom den ekonomiska institutionsgruppens flyttning från f. d. folkskoleseminariets byggnad kan bl. a. den socialvetenskapliga institutionsgruppen beredas ökade utrymmen. För att dessa skall kunna förses med erforderlig utrustning föreslår LUP-kommittén att en definitiv kostnadsram av 185 000 kr. förs upp i den för nästa budgetår gällande utrustningsplanen.

Kemiskt centrum. Jag har i det föregående lämnat en ingående redogörelse för nybyggnaderna för kemiskt centrum. I mitt förslag till investeringsplan för nästa budgetår har jag fört upp en kostnadsram för nybyggnaderna av 72 250 000 kr. enligt prisläget den 1 april 1965. Jag har vidare föreslagit, att byggnadskomplexet skall få en omfattning av ca 28 180 m² nettoyta.

I den för innevarande år gällande utrustningsplanen finns uppförd dels en delram för apparatur m. m. av 7 milj. kr., dels en delram för verkstad m. m. av 500 000 kr. LUP-kommittén för Lund föreslår, att nämnda ramar höjs till 24,5 milj. kr. resp. 900 000 kr. och därefter betecknas som definitiva. Kommittén föreslår vidare, att en delram benämnd Övrig gemensam utrustning förs upp i utrustningsplanen med ett belopp av 1,4 milj. kr. Denna ram avses för teletekniska anläggningar, audiovisuell utrustning m. m.

Byggnadsstyrelsen föreslår, att den i inredningsplanen uppförda delramen för kemiskt centrum av 3 milj. kr. höjs till 5,9 milj. kr.

Telefonväxel. F. n. finns inom byggnaden för sektion E en växel av typ OS 800 utbyggd för 540 anknýtningar. De utrymmen, inom vilka denna växel installerats, har dimensionerats för att kunna inrymma en koordinatväljarväxel, betecknad A 344. En växel av detta slag är utbyggbar successivt med fritt antal anknýtningar. I samverkan mellan LUP-kommittén, utrustningsnämnden, byggnadsstyrelsen och televerket har en ingående planering skett i fråga om teleorganisationen på kortare och längre sikt för tekniska högskolan i Lund och till denna angränsande universitetsinstitutioner.

De gjorda undersökningarna har enligt kommittén helt klarlagt att telefonbehovet inom kort blir avsevärt större än vad som skulle kunna tillgodoses genom en maximal utbyggnad av den befintliga växeln. En koordinatväljarväxel av angiven typ med till en början 1 000 anknýtningar föreslås därför installerad i stället för den nuvarande växeln. Eftersom en sådan växel enligt kommittén f. n. har en leveranstid av ca två år bör utbytet förberedas redan nu.

Kommittén har ännu inte funnit det möjligt att ange den slutliga kostnaden för utbytet. Televerket har emellertid preliminärt angivit kostnaden för själva växeln till ca 800 000 kr. samt för yttre och inre ledningar till ca 217 000 kr.

Från kostnaden för den nya växeln kan emellertid avräknas 70 % av kostnaden för den befintliga växeln eller ca 145 000 kr. Kostnaderna skulle sålunda uppgå till (1 017 000 — 145 000 =) 872 000 kr.

På grundval av det anförda föreslår LUP-kommittén att i utrustningsplanen för nästa budgetår uppförs en delram av 875 000 kr. för Telefonväxel.

Sektion F. Redogörelse för utrustningsobjektet lämnades senast i prop. 1965:1 (bil. 10 s. 607). LUP-kommitténs för Lund utrustningsförslag grundar sig på den stomplan, som 1961 framlades av organisationskommittén för teknisk högskola i Lund (stomplan I). I stomplanen har föreslagits att vissa kostnadsramar för utrustning som anskaffas fr. o. m. budgetåret 1964/65 skall höjas med 20 % med hänsyn till teknikens utveckling, tillkomsten av modernare apparater etc. Sålunda är i stomplanen för sektion F ett sammanlagt belopp av 5 117 000 kr. upptaget, vilket motsvarar 5 497 000 kr. efter sådan uppräknings. LUP-kommittén har vidare för prisstegringar under 1965 lagt på 3,5 % på den del av kostnadsramutrymmet som återstod odisponerat per den 31 december 1964. Slutligen har kommittén för höjd varuskatt lagt på ytterligare 3,6 % på det ramutrymme som inte var disponerat den 30 juni 1965.

Utöver de i stomplanen upptagna beloppen beräknar LUP-kommittén för forskningsresurser för ettvar av ämnena fysik, kärnfysik och fasta tillståndets fysik ett belopp av 150 000 kr. För utrustning av verkstad för astronomiska institutionen, vilken verkstad skall inrymmas i byggnaden för sektion F, tar kommittén vidare upp 115 000 kr.

I gällande utrustningsplan finns för sektion F uppförda två delramar, nämligen en för allmän utrustning av 850 000 kr. och en för apparatur m. m. av 4 990 000 kr. LUP-kommittén föreslår en höjning av den förstnämnda ramen, som även avser inredning, med 100 000 kr. till 950 000 kr. och, på grundval av nyssnämnda beräkningar, en höjning av den senare ramen med 1 166 000 kr. till 6 156 000 kr. samt att de två ramarna därefter betecknas som definitiva.

Sektion E. Redogörelse för objektet lämnades i prop. 1965:1 (bil. 10 s. 608). I stomplan I är för ifrågasvarande sektion upptaget ett belopp av 4 310 000 kr., vilket motsvarar 4 839 000 kr. efter den uppräknings med 20 % som nämnts under närmast föregående objekt.

I gällande utrustningsplan finns uppförda två kostnadsramar, nämligen en definitiv ram för allmän utrustning, som även innefattar kostnaderna för inredning, av 2 100 000 kr. och en delram för apparatur m. m. av 3 710 000 kr. LUP-kommittén föreslår med hänsyn till prisstegringar och höjd varuskatt under 1965 en höjning av ramen för allmän utrustning, som alljämt kan betecknas som definitiv, med 70 000 kr. till 2 170 000 kr. Vad avser apparatur m. m. har kommittén utgått från stomplanens beräkningar och gjort samma allmänna uppräknings som beträffande sektion F. Därutöver beräknar kommittén utrustningsresurser för tillämpad elektronik med sammanlagt 275 000 kr. Kommittén föreslår en höjning av ramen för apparatur m. m. med 1 658 000 kr. till 5 368 000 kr. Ramen kan därefter enligt kommittén betecknas som definitiv.

Sektion M. Redogörelse för nybyggnaden för sektion M har lämnats i det föregående. Som framgår härav uppgår kostnaden för denna till 27 690 000 kr. enligt prisläget den 1 april 1965. Nybyggnaden beräknas vara färdigställd under hösten 1966.

För utrustningsobjektet lämnades en redogörelse i prop. 1965:1 (bil. 10 s. 609). I stomplanen är för sektionen upptaget ett sammanlagt belopp av 5 315 000 kr., vilket motsvarar ca 6,1 milj. kr. efter en uppräknings med 20 % i enlighet med vad som redogjorts för under sektion F. Av nämnda belopp avsåg ca 2,5 milj. kr. tyngre utrustning såsom ångpanneanläggning och gemensam tryckluftsanläggning. LUP-kommittén lämnar en ingående redogörelse för de utredningar och kostnadskalkyler som gjorts beträffande den tyngre utrustningen och föreslår på grundval därav att för ändamålet beräknas ett belopp av närmare 5 milj. kr. För s. k. institutionsapparat, dvs. allmän apparatur för undervisning och forskning, beräknar kommittén på grundval av stomplanen därutöver ett belopp av 3,6 milj. kr. Med hänvisning härtill föreslår kommittén att den i utrustningsplanen uppförda kostnadsramen för apparatur m. m. av 5 440 000 kr. höjs till $(5 + 3,6 =) 8,6$ milj. kr. och därefter betecknas som definitiv. LUP-kommittén föreslår vidare att den i gällande utrustningsplan uppförda delramen för gemensam utrustning av 500 000 kr. höjs till 600 000 kr. och därefter betecknas som definitiv.

Byggnadsstyrelsen föreslår att den i inredningsplanen uppförda delramen för sektion M av 2 milj. kr. höjs till 2 225 000 kr. Ramen avser därvid totala inredningskostnaden enligt prisläget den 1 april 1965.

Sektion A. Redogörelse för byggnadsobjektet lämnades i prop. 1963:89 (s. 25) och för utrustningsobjektet senast i prop. 1965:1 (bil. 10 s. 610). Nybyggnaden för sektion A, som kostnadsberäknats till 9 325 000 kr. enligt prisläget den 1 april 1965, är numera färdigställd.

I gällande utrustningsplan finns för sektion A uppförda två delramar, nämligen en för gemensam utrustning av 200 000 kr. och en för apparatur m. m. av 245 000 kr. Beräkningen av nämnda ram byggde på den planering, som återfinns i stomplan I. I stomplanen är upptaget ett sammanlagt belopp av 305 000 kr., vilket motsvarar 366 000 kr. efter den uppräknings med 20 % som tidigare nämnts. Sektionen har nu till LUP-kommittén ingett ett utrustningsförslag som slutar på ett belopp av 2 587 000 kr. Kommittén föreslår för sin del att ramen för gemensam utrustning höjs med 325 000 kr. till 525 000 kr. och ramen för apparatur m. m. med 925 000 kr. till 1 170 000 kr. De båda ramarna kan därefter enligt kommittén betecknas som definitiva.

Byggnadsstyrelsen föreslår att den i inredningsplanen uppförda delramen för sektion A av 900 000 kr. höjs till 1,3 milj. kr. Ramen avser därvid totala inredningskostnaden enligt prisläget den 1 april 1965.

Sektion V. Nybyggnaden för sektion V, för vilken redogörelse lämnades bl. a. i prop. 1964:190 (bil. 6 s. 55), är kostnadsberäknad till 20,3 milj. kr. enligt

prisläget den 1 april 1965. Byggnadsarbetena pågår och vissa lokaler beräknas kunna tas i bruk till höstterminen 1966, medan byggnadsobjektet i sin helhet beräknas vara färdigställt till höstterminen 1967.

Redogörelse för utrustningsobjektet lämnades senast i prop. 1965: 1 (bil. 10 s. 611). I gällande utrustningsplan finns för sektionen uppförda två delramar, nämligen en för gemensam utrustning av 400 000 kr. och en för apparatur m. m. av 1 405 000 kr. Ramarna byggde på den planering, som återfinns i stomplan I, i vilken är upptaget ett sammanlagt belopp av 2 605 000 kr. motsvarande 3 126 000 kr. efter uppräknings med 20 % i enlighet med den under sektion F redovisade principen.

LUP-kommittén föreslår på grundval av ett inom sektionen upprättat utrustningsförslag att i utrustningsplanen för nästa budgetår ramen för gemensam utrustning höjs till 990 000 kr. och ramen för apparatur m. m. till 5,5 milj. kr. samt att ramarna därefter betecknas som definitiva.

Byggnadsstyrelsen föreslår att den i inredningsplanen uppförda delramen av 1 milj. kr. för sektion V höjs till 2,4 milj. kr. Ramen avser därvid totala inredningskostnaden enligt prisläget den 1 april 1965.

Göteborg

Humanistiska fakulteten. En första etapp av planerade nybyggnader för humanistiska fakulteten vid universitetet i Göteborg, för vilken etapp redogörelse lämnades i bl. a. prop. 1964: 1 (bil. 10 s. 634) och 1965: 104 (s. 15 och s. 41), färdigställdes till innevarande vårtermins början. Intill dess en andra byggnadsetapp blir klar skall ämnena engelska språket, fonetik, romanska språk och slaviska språk beredas utrymmen i den första etappen och övriga lokaler i samma etapp övergångsvis disponeras för de undervisnings- och kursbibliotekslokaler m. m. som erfordras för nämnda ämnen.

Frågan om utrustning för nybyggnaderna behandlades senast i prop. 1965: 1 (bil. 10 s. 596 och s. 629) och 1965: 104 (s. 41). LUP-kommittén för Göteborg föreslår att den i gällande utrustningsplan uppförda delramen av 600 000 kr. för humanistiska fakulteten nästa budgetår höjs med 80 000 kr. till 680 000 kr. och alltjämt — med hänsyn till kommande byggnadsetapper — betecknas som delram.

Förhyrda lokaler. För socialhögskolans behov har hyrts lokaler om ca 1 000 m². För utrustning av dessa lokaler beräknar LUP-kommittén ett belopp av 90 000 kr. och framhåller att beloppet bör betraktas som förskott på de resurser som kan komma att ställas till högskolans förfogande i samband med dess inflyttning i definitiva lokaler.

För ämnet psykologi har i avvaktan på definitiva lokaler tillfälliga sådana om ca 700 m² nettoyta förhyrts. Kommittén beräknar att ett belopp av 75 000 kr. erfordras för utrustning av dessa.

LUP-kommittén beräknar vidare sammanlagt 35 000 kr. för utrustning av förhyrda lokaler för bl. a. ämnet pedagogik.

I överensstämmelse med dessa beräkningar föreslår LUP-kommittén att den i gällande utrustningsplan uppförda delramen av 270 000 kr. för förhyrda lokaler i Göteborg höjs med (90 000 + 75 000 + 35 000 =) 200 000 kr. till 470 000 kr. Ramen bör enligt kommittén allttjämt betecknas som delram.

I den av byggnadsstyrelsen för inredningsplanen föreslagna delramen Förhyrda lokaler m. m. av 1,2 milj. kr. har enligt styrelsen även räknats in medel för bestridande av vissa inredningskostnader för universitetshuset och universitetsbibliotekets medicinska sektion.

O d o n t o l o g i s k u t b i l d n i n g m. m. Vid min anmälan i det föregående av anslaget till byggnadsarbeten vid universiteten och vissa högskolor har jag lämnat en ingående redogörelse för nybyggnaden för odontologisk fakultet och för tillbyggnaderna vid de medicinskt teoretiska institutionerna. I prop. 1964: 1 (bil. 10 s. 543) och 1965: 1 (bil. 10 s. 598) redogjordes för ifrågavarande utrustningsobjekt.

I gällande utrustningsplan finns uppförd en delram av 1 milj. kr. för odontologisk utbildning m. m. LUP-kommittén räknar preliminärt med en total utrustningskostnad av storleksordningen 13 milj. kr. för ändamålet.

LUP-kommittén föreslår att i utrustningsplanen för nästa budgetår uppförs två delramar för ifrågavarande ändamål, varav den ena, som avser nybyggnaden, föreslås uppförd med 4 milj. kr. och den andra, som avser tillbyggnaderna, med 960 000 kr. Av sistnämnda belopp beräknar kommittén 560 000 kr. för den prekliniska undervisningen i ämnena anatomi, histologi, fysiologi och medicinsk kemi och 400 000 kr. för grundutrustning för forskning. Denna forskningsutrustning bör enligt kommittén anskaffas med anledning av de gemensamma tjänster för medicinsk och odontologisk utbildning i nämnda ämnen som inrättats vid universitetet (jfr prop. 1962: 104, SU 144, rskr 322). LUP-kommittén finner det vidare angeläget att speciell forskningsutrustning ställs till förfogande för innehavarna av nämnda tjänster. Sålunda föreslår kommittén att i utrustningsplanen för nästa budgetår utöver nämnda två ramar uppförs en definitiv kostnadsram av 500 000 kr. med benämningen Medicinskt teoretiska institutionerna, speciell forskningsutrustning.

Byggnadsstyrelsen föreslår att den i inredningsplanen uppförda delramen av 500 000 kr. för odontologiska fakulteten höjs till 725 000 kr. Ramen föreslås därvid avse de totala inredningskostnaderna för nämnda tillbyggnader enligt prisläget den 1 april 1965 och bli betecknad som definitiv.

I n s t i t u t i o n s b y g g n a d f ö r m a t e m a t i s k t c e n t r u m. Byggnadsstyrelsen föreslår att i inredningsplanen för nästa budgetår förs upp en definitiv kostnadsram av 1 125 000 kr. för institutionsbyggnaden för matematiskt centrum. Redogörelse för byggnadsobjektet lämnades i prop. 1965: 104 (s. 27).

Kemi (forskning m. m.) Nybyggnaden för kemisektionerna vid Göteborgs universitet och Chalmers tekniska högskola, för vilken redogörelse lämnades bl. a. i prop. 1961: 83 (s. 39), innehåller bl. a. forskningslokaler om närmare 6 000 m² för oorganisk, fysikalisk, organisk och analytisk kemi samt biokemi. I den för innevarande budgetår gällande utrustningsplanen är uppförd en för berörda ämnen gemensam delram av 6 milj. kr. (jfr prop. 1965: 1 bil. 10 s. 605 och s. 621).

LUP-kommittén för Göteborg föreslår att nämnda ram höjs med 1,5 milj. kr. till 7,5 milj. kr. och därefter betecknas som definitiv.

Ny- och ombyggnad för sektion M. Redogörelse för ifrågavarande byggnadsobjekt vid Chalmers tekniska högskola lämnades i prop. 1965: 104 (s. 26). Objektet har även behandlats i det föregående. För utrustningsfrågorna redogjordes i prop. 1963: 1 (bil. 10 s. 570) och 1965: 1 (bil. 10 s. 606).

LUP-kommittén har inte ansett sig böra redan nu lägga fram förslag till definitiv kostnadsram för utrustning av de lokaler, som genom ny- och ombyggnaden kommer att tillföras sektionen. Enligt kommitténs preliminära bedömning erfordras utrustningsresurser av storleksordningen 7,5 milj. kr. Redan under budgetåret 1966/67 måste emellertid enligt kommittén viss utrustning beställas. Kommittén föreslår av detta skäl, att den i utrustningsplanen upptagna delramen av 500 000 kr. höjs till 1,5 milj. kr.

Nybyggnad för sektion V. Redogörelse för nybyggnaden för sektion V lämnades i prop. 1962: 43 (s. 55), 1963: 1 (bil. 10 s. 678) och 1965: 104 (s. 23) och för de med denna nybyggnad sammanhängande utrustningsfrågorna i prop. 1963: 1 (bil. 10 s. 571) och 1965: 1 (bil. 10 s. 607). En första etapp av nybyggnaden är numera färdigställd. Kostnaden för denna uppgår till ca 7,5 milj. kr. En andra etapp av ifrågavarande nybyggnad, som av byggnadsstyrelsen kostnadsberäknats till 24,2 milj. kr. enligt prisläget den 1 april 1965, avses enligt LUP-kommittén bli färdig till hösten 1967. Nybyggnaderna omfattar enligt föreliggande huvudhandlingar ca 17 000 m² nettoyta, varav etapp I omfattar ca 4 570 m² och etapp II ca 12 430 m².

I gällande utrustningsplan är för ändamålet upptagen en delram av 2 milj. kr. LUP-kommittén föreslår nu att i utrustningsplanen för nästa budgetår uppförs två definitiva kostnadsramar för högskolans sektion V, nämligen en för gemensam utrustning av 1,6 milj. kr. och en för apparatur m. m. av 7 milj. kr.

Byggnadsstyrelsen föreslår att den i inredningsplanen uppförda delramen av 1 milj. kr. höjs till 3 525 000 kr. Enligt förslaget skall ramen därvid avse den totala inredningskostnaden för etapperna I och II enligt prisläget den 1 april 1965.

Nybyggnad för sektion A. Närmare redogörelse för den nybyggnad för sektion A vid Chalmers tekniska högskola som nu påbörjats lämnades i prop. 1965: 104 (s. 28). Nybyggnaden, som omfattar 4 970 m² nettoyta, har av bygg-

nadsstyrelsen kostnadsberäknats till ca 11 milj. kr. enligt prisläget den 1 april 1965. Vissa delar av nybyggnaden beräknas enligt styrelsen vara färdigställda till den 1 juli 1967. LUP-kommittén föreslår att i utrustningsplanen för nästa budgetår uppförs en delram av 600 000 kr. för att nybyggnadens första utrustningsbehov skall kunna mötas.

Byggnadsstyrelsen föreslår att i inredningsplanen för nästa budgetår uppförs en kostnadsram för ändamålet av 1,5 milj. kr. Ramen avser totala inredningskostnaden enligt prisläget den 1 april 1965.

Seminariet för huslig utbildning. Ifrågavarande nybyggnad, för vilken redogörelse lämnades i prop. 1963: 1 (bil. 10 s. 689), har kostnadsberäknats till ca 7,3 milj. kr. enligt prisläget den 1 april 1965. Byggnaden beräknas kunna tas i bruk till höstterminen 1966.

Genom tillkomsten av denna byggnad kommer vid bifall till mina förslag i prop. 1966: 1 (bil. 10 s. 620) en väsentlig ökning av den årliga elevintagningen att genomföras vid seminariet. Förutom vissa utökningar av elevantalet vid de befintliga lärarlinjerna föreslås även en ekonomiföreståndarelinje inrättad vid ifrågavarande seminarium.

Redogörelse för utrustningsobjektet lämnades i prop. 1965: 1 (bil. 10 s. 613). I gällande utrustningsplan finns för objektet uppförd en delram av 700 000 kr. Rektor vid seminariet har i samråd med utrustningsnämnden upprättat ett förslag, enligt vilket den totala kostnaden för utrustning av objektet uppgår till 1,3 milj. kr. Häri ingår kostnaderna för audivisuell utrustning m. m., bl. a. en beräknad kostnad av ca 85 000 kr. för anskaffning av utrustning för intern TV-anläggning.

I fråga om behovet och omfattningen av en intern TV-anläggning som hjälpmedel vid seminariet har utrustningsnämnden samrått med skolöverstyrelsens lärarutbildningsavdelning. I utbildningen av barnavårds-, hushålls- och textillärare utgör demonstrationer en mycket viktig del av undervisningen. Det är enligt överstyrelsen av stort värde för utbildningen att en anläggning för intern television kommer till stånd.

Utrustningsnämnden, som räknar med att kunna genomföra erforderliga anskaffningar av utrustning inom en kostnadsram av 1,1 milj. kr., föreslår att den tidigare nämnda delramen höjs med 400 000 kr. till detta belopp och därefter be-tecknas som definitiv.

Byggnadsstyrelsen föreslår att den i inredningsplanen uppförda delramen för detta ändamål av 700 000 kr. höjs till 1 075 000 kr. Ramen avser därvid totala inredningskostnaden enligt prisläget den 1 april 1965.

Stockholm

Förhyrda lokaler för universitetet. Enligt byggnadsstyrelsen måste vissa tillkommande lokalbehov vid Stockholms universitet lösas genom förhyrningar i avvaktan på tillkomsten av permanenta lokaler. Styrelsen be-

dömer medelsbehovet för inredning av förhyrda lokaler under nästa budgetår till ca 300 000 kr. och föreslår att en delram för ändamålet förs upp med nämnda belopp i inredningsplanen för budgetåret 1966/67.

Farmakologi. Redogörelser för om- och tillbyggnaden för farmakologiska institutionen vid karolinska institutet lämnades i prop. 1963:1 (bil. 10 s. 668) och 1964:1 (bil. 10 s. 645) och för utrustningsobjektet bl. a. i prop. 1965:1 (bil. 10 s. 602). Enligt byggnadsprogrammet omfattar tillbyggnaden 1 900 m² nettoyta. Kostnaden för om- och tillbyggnaden uppgår till 4,9 milj. kr. enligt prisläget den 1 april 1965.

I gällande utrustningsplan är uppförd en delram av 700 000 kr. för objektet. LUP-kommittén för Stockholm föreslår att denna ram för nästa budgetår höjs med 900 000 kr. till 1,6 milj. kr. och betecknas som definitiv.

Byggnadsstyrelsen föreslår att den i inredningsplanen uppförda delramen av 500 000 kr. höjs till 700 000 kr. och därefter betecknas som definitiv.

Tillbyggnad vid institutionen för fysiologi och medicinsk fysik. Den årliga intagningen av medicine studerande vid karolinska institutet har successivt ökats med 40 till 208 (jfr prop. 1963:142, SU 112, rskr 264). Med anledning härav uppförs en tillbyggnad vid institutionen för fysiologi och medicinsk fysik. Redogörelse har lämnats i det föregående för tillbyggnaden som kostnadsberäknats till ca 4 milj. kr. och som är avsedd att under en övergångstid utnyttjas för de första terminernas undervisning i vissa ämnen samt för forskning.

I gällande utrustningsplan finns uppförd en kostnadsram av 300 000 kr. benämnd Vissa utrustningsobjekt, vilken beräknats bl. a. med hänsyn till detta byggnadsobjekt (jfr prop. 1964:1 bil. 10 s. 547).

LUP-kommittén föreslår att i utrustningsplanen för nästa budgetår uppförs en definitiv kostnadsram av 1,2 milj. kr. för Tillbyggnad vid institutionen för fysiologi och medicinsk fysik.

Byggnadsstyrelsen föreslår att den i inredningsplanen uppförda delramen av 375 000 kr. för Fysiologi höjs till 550 000 kr. Ramen avser därvid totala inredningskostnaden enligt prisläget den 1 april 1965.

Regleringsteknik. Redogörelse för ifrågavarande utrustningsobjekt vid tekniska högskolan i Stockholm lämnades i prop. 1963:1 (bil. 10 s. 568). Den i gällande utrustningsplan uppförda delramen av 180 000 kr. för regleringsteknik är avsedd att täcka behovet av utrustning för de provisoriska lokal-tillskott institutionen erhållit i nybyggnaden för sektion F vid högskolan. Institutionen avses enligt LUP-kommittén erhålla definitiva lokaler inom de utrymmen som friställs, då institutionen för läran om verktygsmaskiner flyttar in i en nybyggnad för sektion M, vilket beräknas ske under sommaren eller hösten 1966. LUP-kommittén föreslår att nämnda delram nästa budgetår höjs med 215 000 kr. till 395 000 kr. Ramen, som avser såväl inredning för ca 40 000

kr. som utrustning av institutionens lokaler, kan därefter enligt kommittén betecknas som definitiv.

Nybyggnad för sektion M. Närmare redogörelse för objektet lämnades i prop. 1963: 1 (bil. 10 s. 672 och 676). Ifrågavarande nybyggnad, som omfattar ca 12 740 m² nettoyta och som kostnadsberäknats till ca 20 milj. kr. enligt prisläget den 1 april 1965, beräknas vara färdigställd i juli 1966.

LUP-kommittén föreslår att den i gällande utrustningsplan upptagna delramen av 3 milj. kr. för ifrågavarande nybyggnad ersätts med två definitiva ramar, en för gemensam utrustning av 780 000 kr. och en för apparatur av 10 680 000 kr.

Byggnadskommittén, som räknar med att all erforderlig inredning för objektet skall vara levererad före den 1 januari 1967, föreslår att den i inredningsplanen för detta ändamål uppförda delramen av 1,1 milj. kr. höjs till 2 250 000 kr. och därefter betecknas som definitiv.

Mikrovägsteknik. Redogörelse för detta utrustningsobjekt lämnades i prop. 1964: 1 (bil. 10 s. 548). Genom ombyggnadsarbeten för sektion E vid tekniska högskolan i Stockholm, vilka av LUP-kommittén för Stockholm beräknas kunna påbörjas under budgetåret 1967/68, avses institutionen för mikrovägsteknik få utökade lokaler.

LUP-kommittén finner det erforderligt, att institutionen redan nu tillförs ökade utrustningsresurser och föreslår därför, att den i gällande utrustningsplan för ändamålet upptagna delramen av 48 000 kr. nästa budgetår förs upp med ett till 150 000 kr. förhöjt belopp. De inom denna kostnadsram beräknade resurserna bör enligt kommittén anses såsom förskott av den utrustning institutionen kan komma att erhålla i samband med den planerade om- och tillbyggnaden för sektion E.

Ombyggnad för sektion K. Redogörelser för ombyggnaden av den nuvarande kemibygnaden vid tekniska högskolan lämnades i prop. 1964: 1 (bil. 10 s. 648) och 1965: 104 (s. 22). Arbetena beräknas vara avslutade i juni 1966. Ombyggnaden, som kostnadsberäknats till 470 000 kr. enligt prisläget den 1 april 1965, avses tillgodose föreliggande ökade lokalbehov för forskning och högre utbildning inom de kemiska institutionerna vid högskolan.

LUP-kommittén föreslår att den i gällande utrustningsplan uppförda delramen Kemi (ombyggnad) av 300 000 kr. höjs med 126 000 kr. till 426 000 kr. och därefter betecknas som definitiv.

Tekniska högskolans i Stockholm byggnadskommitté föreslår att den i inredningsplanen för ändamålet uppförda kostnadsramen av 170 000 kr. höjs till 183 000 kr. Ramen kan enligt kommittén genom en sådan höjning anses täcka den totala inredningskostnaden.

Nybyggnad för sektion B. Närmare redogörelser för den pågående nybyggnaden för sektion B vid tekniska högskolan lämnades i prop. 1964: 1 (bil. 10 s. 647) och 1965: 104 (s. 22) samt för de tillhörande utrustningsfrågorna i

prop. 1965:1 (bil. 10 s. 603). Nybyggnaden omfattar enligt lokalprogrammet ca 7 760 m² nettoyta och har kostnadsberäknats till 13 110 000 kr. enligt prisläget den 1 april 1965. Byggnaden beräknas i huvudsak vara färdigställd till höstterminens början 1967.

LUP-kommittén har inte funnit det möjligt att i detta sammanhang lägga fram förslag till definitiv kostnadsram för utrustning av nybyggnaden. Såvitt f.n. kan bedömas torde enligt kommittén för objektet erfordras utrustningsresurser till ett belopp av 12 milj. kr. Kommittén begränsar sig till att beräkna en för hela utrustningsobjektet gemensam delram avseende erforderlig utrustningsanskaffning under nästa budgetår. LUP-kommittén föreslår, att den i gällande utrustningsplan för nybyggnaden uppförda delramen av 2 milj. kr. höjs till 6 milj. kr. och alltjämt betecknas som delram.

Byggnadskommittén har hittills endast kunnat göra en preliminär uppskattning av kostnaderna för inredningen av nybyggnaden och föreslår att i inredningsplanen för nästa budgetår förs upp en delram av 2,5 milj. kr.

O m b y g g n a d f ö r s e k t i o n B. Redogörelse för byggnadsobjektet har lämnats i det föregående.

Utrustningsplaneringen befinner sig enligt LUP-kommittén ännu på ett förberedande stadium. Kommittén räknar preliminärt med utrustningsresurser för objektet av storleksordningen 1 milj. kr. men föreslår att i utrustningsplanen uppförs en delram av 600 000 kr.

T e l e f o n v ä x e l v i d t e k n i s k a h ö g s k o l a n. Vid tekniska högskolan i Stockholm finns f.n. en koordinatväljarväxel av typ A 344 med reläutrustning för 1 300 anknötningar. Av dessa utnyttjas nu ca 1 200. För att i första hand nybyggnaderna för sektionerna M och B skall kunna anslutas till växeln krävs en utökning av dennas kapacitet med ca 300 anknötningar. Enligt en inom utrustningsnämnden gjord beräkning uppgår kostnaderna för en dylik utökning till ca 50 000 kr. LUP-kommittén föreslår att i utrustningsplanen för nästa budgetår förs upp en delram av 50 000 kr. för ändamålet.

Umeå

M i k r o b i o l o g i o c h k l i n i s k b a k t e r i o l o g i. Redogörelser för detta utrustningsobjekt lämnades i prop. 1963:1 (bil. 10 s. 566) och 1964:1 (bil. 10 s. 545).

Professuren i bakteriologi vid Umeå universitet omvandlades den 1 juli 1965 till professor i mikrobiologi (jfr prop. 1965:1 bil. 10 s. 433, SU 90, rskr 223). Med anledning härav föreslår LUP-kommittén för Umeå att benämningen på den i gällande utrustningsplan uppförda delramen Allmän och klinisk bakteriologi av 1,6 milj. kr., som avser såväl inredning som utrustning, i planen för nästa budgetår ändras till Mikrobiologi och klinisk bakteriologi. Kommittén föreslår vidare att ramen höjs med 200 000 kr. till 1,8 milj. kr.

P a t o l o g i. Redogörelse för omfattningen av ifrågavarande utrustningsobjekt lämnades i prop. 1963: 1 (bil. 10 s. 567). I utrustningsplanen för budgetåret 1965/66 finns för ändamålet uppförd en definitiv kostnadsram av 2 065 000 kr. I samband med att ramen togs upp i planen beräknades för inredning och utrustning av ytterligare lokaler i vissa blivande nybyggnader på sjukhusområdet ca 100 000 kr. Enär tidpunkten för tillkomsten av dessa lokaler ännu inte fastställts föreslår LUP-kommittén en reducering av ramen med 100 000 kr. till 1 965 000 kr.

F a r m a k o l o g i. Redogörelser för detta utrustningsobjekt lämnades i prop. 1963: 1 (bil. 10 s. 567) och 1964: 1 (bil. 10 s. 545). Den i gällande utrustningsplan för ändamålet uppförda delramen av 1,4 milj. kr. avser såväl inredning som utrustning. LUP-kommittén anser att de beräkningsgrunder för inredning och utrustning av de medicinskt teoretiska institutionerna i Umeå, som angavs i prop. 1961: 108 (s. 163), bör användas även för ämnet farmakologi. Med beaktande härav samt med hänsyn till den beslutade ökningen av antalet studerande från 60 till 80 per år (jfr prop. 1965: 141 s. 136, SU 173, rskr 411) föreslår kommittén en höjning av ifrågavarande ram med 430 000 kr. till 1 830 000 kr., varav för inredning ca 400 000 kr. Ramen kan därmed enligt LUP-kommittén betecknas som definitiv.

D j u r l a b o r a t o r i e r: Övrig utrustning (grundutrustning). Redogörelse för hithörande utrustningsfrågor lämnades i prop. 1964: 1 (bil. 10 s. 546). I gällande utrustningsplan finns för ifrågavarande utrustningsobjekt uppförda dels en definitiv kostnadsram av 400 000 kr. benämnd Djurlaboratorier: Allmän utrustning, dels en delram av 200 000 kr. med benämningen Djurlaboratorier: Övrig utrustning (grundutrustning). Den sistnämnda ramen är avsedd att tillgodose viss del av behovet av grundutrustning för den djurexperimentella verksamheten vid universitetet. LUP-kommittén föreslår nu en höjning av nämnda delram med 200 000 kr. till 400 000 kr., varvid ramen föreslås bli definitiv.

A n a t o m i o c h h i s t o l o g i. Redogörelse för detta byggnadsobjekt lämnades i prop. 1963: 190 (bil. 5 s. 45) och för de därmed sammanhängande utrustningsfrågorna i prop. 1964: 1 (bil. 10 s. 546) och 1965: 1 (bil. 10 s. 599). Nybyggnaden för anatomi och histologi, som omfattar ca 4 110 m² nettoyta, färdigställdes under hösten 1965. LUP-kommittén erinrar om att kostnaderna för inredning och utrustning av de medicinskt teoretiska institutionerna i Umeå enligt prop. 1961: 108 (SU 130, rskr 328) bör beräknas till 75 % av motsvarande kostnader vid den medicinska fakulteten i Göteborg. Vid sina beräkningar av utrustningskostnaderna räknar LUP-kommittén därutöver med kostnader betingade dels av den odontologiska utbildningen, dels en ökning av den årliga intagningskapaciteten från 62 till 82 medicine studerande. Kommittén föreslår att den nuvarande delramen Anatomi och histologi — 2,5 milj. kr. — i

utrustningsplanen för nästa budgetår höjs med 1,3 milj. kr. till 3,8 milj. kr. och därefter betecknas som definitiv.

I inredningsplanen finns f. n. uppförd en delram av 3 milj. kr. för anatomi och histologi m. fl. inredningsobjekt, dvs. lu-blocket (lu = lägre utbildning t. o. m. tvåbetygsnivån), samt nybyggnaderna för kemi-hufo och zoologi, genetik-hufo (hufo = högre utbildning fr. o. m. trebetygsnivån och forskning). Byggnadsstyrelsen föreslår nu att nämnda belopp uppdelas på de olika objekten. För nybyggnad för anatomi och histologi föreslår styrelsen en definitiv kostnadsram av 1 450 000 kr. Ramen avser totala inredningskostnaden enligt prisläget den 1 april 1965.

Kemi-lu (lu-block, etapp I). Redogörelser för byggnadsobjektet lämnades bl. a. i prop. 1964: 1 (bil. 10 s. 644) och 1964: 190 (bil. 6 s. 52) och för utrustningsobjektet i prop. 1965: 1 (bil. 10 s. 600). Kostnaden för nybyggnaden, som numera står färdig, uppgår till 6,5 milj. kr. enligt prisläget den 1 april 1965.

I gällande utrustningsplan är uppförd en delram med beteckningen kemi-lu av 1,8 milj. kr. LUP-kommittén föreslår att ramen för nästa budgetår höjs med 700 000 kr. till 2,5 milj. kr. Ramen, som enligt utrustningsnämnden bör erhålla benämningen Kemi-lu (lu-block, etapp I), kan därefter betecknas som definitiv. Utrustningsresurserna har beräknats med utgångspunkt i en årlig intagning av 96 tvåbetygsstuderande till de naturvetenskapliga kemiämnena samt för en intagningskapacitet av 82 platser för medicine studerande och 60 för odontologie studerande.

Byggnadsstyrelsen föreslår att i inredningsplanen för nästa budgetår förs upp en definitiv kostnadsram av 925 000 kr. Ramen avser enligt styrelsen den totala inredningskostnaden enligt prisläget den 1 april 1965.

Kemi-hufo. Redogörelse för denna nybyggnad lämnades i prop. 1965: 104 (s. 19) och för motsvarande utrustningsobjekt i prop. 1965: 1 (bil. 10 s. 601). Kostnaden för nybyggnaden, som innehåller institutions- och forskningslokaler för medicinsk och naturvetenskaplig kemi om ca 4 510 m², trebetygs-laboratorier om ca 375 m² samt gemensamma utrymmen om ca 1 685 m², uppgår till 14 925 000 kr. enligt prisläget den 1 april 1965. Vissa delar av nybyggnaden beräknas vara färdiga till höstterminen 1966. Återstoden kan enligt LUP-kommittén tas i bruk successivt under år 1967. Kommittén föreslår att den nuvarande delramen för objektet i utrustningsplanen av 3,3 milj. kr., höjs med 2,5 milj. kr. till 5,8 milj. kr. och därefter betecknas som definitiv.

Byggnadsstyrelsen föreslår att i inredningsplanen för nästa budgetår förs upp en definitiv kostnadsram för detta ändamål av 1 950 000 kr.

Biologi-lu (lu-block, etapp II). Redogörelser för detta byggnadsobjekt lämnades i prop. 1964: 190 (bil. 6 s. 52) och 1965: 104 (s. 19) samt för dithörande utrustningsfrågor i prop. 1965: 1 (bil. 10 s. 601). Kostnaden för

nybyggnaden uppgår till ca 7,9 milj. kr. enligt prisläget den 1 april 1965. Den del av byggnaden som avses för laboratorier beräknas vara färdigställd till höstterminen 1966 och återstoden under första halvåret 1967. LUP-kommittén föreslår att den i gällande utrustningsplan uppförda delramen av 1,5 milj. kr. för zoologi m. m. -lu höjs med 1 250 000 kr. till 2 750 000 kr. och att benämningen ändras till Biologi-lu (lu-block, etapp II). Ramen kan enligt kommittén därefter betecknas som definitiv.

Byggnadsstyrelsen föreslår att i inredningsplanen för nästa budgetår förs upp en kostnadsram av 1 milj. kr. för ändamålet. Ramen avser enligt styrelsen den totala inredningskostnaden enligt prisläget den 1 april 1965.

Z o o l o g i m. m. - h u f o. I det föregående har redogörelse lämnats för nybyggnaden för zoologi, genetik-hufo och för nybyggnaden för fysiologi, botanik m. m. -hufo. Nybyggnaderna har kostnadsberäknats till 4 190 000 kr. resp. 16 150 000 kr. och omfattar ca 1 900 m² resp. 7 360 m² rumsyta. Den förstnämnda nybyggnaden beräknas bli färdigställd till sommaren 1967 och den senare till höstterminen 1968.

I gällande utrustningsplan är uppförd en delram av 1,5 milj. kr. med benämningen Zoologi m. m. -hufo (jfr prop. 1965:1 bil. 10 s. 630). LUP-kommittén för Umeå föreslår att i utrustningsplanen för nästa budgetår förs upp en definitiv kostnadsram för vardera objektet av 1,2 milj. kr. resp. 4 250 000 kr.

Byggnadsstyrelsen föreslår att också i inredningsplanen för nästa budgetår förs upp en ram för vardera objektet av 650 000 kr. resp. 1 950 000 kr. Ramarna avser de totala inredningskostnaderna enligt prisläget den 1 april 1965.

T e l e f o n v ä x e l. I avvaktan på en mer detaljerad planering av Umeå universitets utbyggnad har övergångsvis en telefonväxel installerats i nybyggnaden för anatomi och histologi (jfr prop. 1964:1 bil. 10 s. 547). Med hänsyn till universitetets snabba expansion samt den långa leveranstiden om ca två år för en ny växel anser LUP-kommittén det nödvändigt att redan nu förbereda utbytet av telefonväxeln. Lokaler för en större växel har reserverats i den administrationsbyggnad som nu projekteras. Kommittén föreslår att den provisoriska växeln byts ut mot en koordinatväljarväxel av typ A 334 som i första utbyggnadsskedet förses med 500 anknnytningar. Kostnaderna för utbytet uppskattas preliminärt till 365 000 kr. Kommittén föreslår att den i gällande utrustningsplan uppförda delramen Telefonväxel av 140 000 kr. höjs med 365 000 kr. till 505 000 kr.

S a m h ä l l s v e t e n s k a p m. m. I det föregående har jag redogjort för byggnadsobjekten Nybyggnad för bibliotek, samhällsvetenskap m. m. och Paviljongbyggnader. Av min redogörelse framgår att i första hand ämnena geografi och psykologi avses bli förlagda till paviljongerna. Institutionslokalerna i nybyggnaden för bibliotek, samhällsvetenskap m. m. kan därmed helt utnyttjas för icke-experimentella ämnen och alltså utformas i huvudsak som kontorslokaler.

För ämnet geografi är i utrustningsplanen för innevarande budgetår uppförd en delram av 110 000 kr. LUP-kommittén för Umeå föreslår att delramen höjs till 260 000 kr. Vidare föreslår kommittén att för i första hand den nödvändigaste undervisningsutrustningen för ämnet psykologi förs upp en delram av 225 000 kr. benämnd Psykologi i utrustningsplanen för nästa år. För att möjliggöra nödvändig anskaffning av allmän utrustning — teleteknisk utrustning, AV-utrustning, kontorsutrustning m. m. — för den nämnda nybyggnaden samt paviljongbyggnaderna föreslår vidare LUP-kommittén att en delram av 450 000 kr. förs upp i nämnda plan.

B. Departementschefen

Som jag tidigare nämnt vid min anmälan av investeringsanslaget till byggnadsarbeten vid universiteten och vissa högskolor har det årliga investeringsbehovet under perioden 1964/65—1972/73 uppskattats till ca 200 milj. kr. för den utbyggnad av universiteten och högskolorna som skall ske enligt de riktlinjer som godkänts av förra årets riksdag i anledning av prop. 1965:141 (SU 173, rskr 411). För inredning och utrustning av de tillkommande lokalerna torde medelsbehovet komma att öka i motsvarande omfattning.

Förslag till kostnadsramar för inredning och utrustning har utarbetats av byggnadsstyrelsen och tekniska högskolans i Stockholm byggnadskommitté samt de olika LUP-kommittéerna. Med utgångspunkt i de framlagda förslagen har jag gjort upp följande förslag till inrednings- och utrustningsplaner för nästa budgetår.

Inredningsplan

(1 000-tal kr.)

Inredningsobjekt	Förordad ram eller förordad ändring av tidigare ram	Kostnadsram			Medelsförbrukning		
		definitiv ram	delram t. o. m. 30/6 1967	art ¹	t. o. m. 30/6 1965	beräkn. 1965/66	beräkn. 1966/67
1	2	3	4	5	6	7	8
<i>Uppsala</i>							
Universitetsbiblioteket			1 200	1			
Nybyggnader för medicinska fakulteten m. m., etapp I	+ 2 200		2 500	2 b		700	900
<i>Lund</i>							
Radiofysik	+ 50		280	2 b			
Fysiologi och medicinsk fysik	+ 95	325		2 b			
Bakteriologi m. m.	+ 700		700	3		1 550	3 000
Kemiskt centrum	+ 2 000		5 000	2 b			
Nybyggnad för sektion M ..	+ 225	2 225		2 b			
Nybyggnad för sektion A ..	+ 300	1 200		2 b		1 500	2 200
Nybyggnad för sektion V ..	+ 1 000		2 000	2 b			
<i>Göteborg</i>							
Tillbyggnader vid de medicinskt teoretiska institutionerna m. m.	+ 1 800		300	2 b		100	400
Nybyggnad för odontologisk fakultet			2 000	2 b			
Institutionsbyggnad för matematiskt centrum	+ 500		500	3			
Nybyggnad för sektion V ..	+ 1 000		2 000	2 b		800	1 200
Nybyggnad för sektion A ..	+ 800		800	3			
Seminarier för huslig utbildning	+ 375	1 075		2 b		500	500
<i>Stockholm</i>							
Om- och tillbyggnad för farmakologi	+ 200	700		2 b			
Tillbyggnad vid institutionen för fysiologi och medicinsk fysik	+ 175	550		2 b		300	900
Nybyggnad för sektion M ..	+ 1 150	2 250		2 b			
Ombyggnad för sektion K ..	+ 10	180		2 b		600	1 700
Nybyggnad för sektion B ..	+ 2 000		2 000	3			1 000
Nybyggad av simhallsanläggning vid gymnastik- och idrottshögskolan		195		2 b		50	100
Riksarkivet			850	1			300

1	2	3	4	5	6	7	8
<i>Umeå</i>							
Nybyggnad för anatomi och histologi	}	1 450		2 b		}	
Lu-blocket				2 b			
Nybyggnad för kemi-hufo ..			+ 3 550	1 800	2 b		1 100
Nybyggnader för zoologi m. m. -hufo	}		1 500	2 b			
Samhällsvetenskap m. m. ..		+ 1 700	1 700	3			
Universitetsbiblioteket		+ 500	500	3		1 000	
<i>Till Kungl. Maj:ts disposition</i>	+ 2 000		2 000	3			1 000
Summa kr.	+22 330	10 150	29 430			7 200	18 500
		39 580				25 700	

¹ Art av kostnadsram för resp. objekt:

1. Av statsmakterna redan godtagen kostnadsram.
- 2 a. Förslag till förändrad kostnadsram (tidigare fastställd som definitiv ram).
- 2 b. Förslag till förändrad kostnadsram (tidigare fastställd som delram).
3. Förslag beträffande tidigare ej behandlad kostnadsram (ny kostnadsram).

Utrustningsplan

(1 000-tal kr.)

Utrustningsobjekt	Förordad ram eller förordad ändring av tidigare ram	Kostnadsram			Medelsförbrukning		
		definitiv ram	delram t. o. m. 30/6 1967	art ¹	t. o. m. 30/6 1965	beräkn. 1965/66	beräkn. 1966/67
1	2	3	4	5	6	7	8
<i>Uppsala</i>							
Limnologi		1 400		1	1 110		
Universitetsbiblioteket	+ 100		400	2 b	77		
Zoologi och entomologi		255		2 b	46		
Nybyggnader för medicinska fakulteten m. m., etapp I	+ 1 400		1 500	2 b		4 400	2 400
Tandem van de Graaff-accelerator	+ 4 200	8 000		2 b			
<i>Lund</i>							
Psykologi		50		1	12		
Zoofysiologi	+ 450		500	2 a	1		
Systematisk botanik			500	1	53		
Bakteriologi m. m.	+ 1 500		1 640	2 b	53		
Ombyggnad av gamla tvätteribyggnaden och gamla köksbyggnaden vid Lunds lasarett	+ 300	800		2 b	224	4 000	4 000
Dental röntgendiagnostik ..	+ 200	400		2 a			
Radiofysik		1 000		1			
Fysiologi och medicinsk fysik	+ 350	550		2 b			
Kemiskt centrum	+ 15 500	23 000		2 b	216		
Telefonväxel	+ 875		875	3			
Viss allmän utrustning			850	1	761		
Sektion F	+ 960	6 800		2 b	2 378		
Sektion E	+ 1 190	7 000		2 b	2 447	5 500	4 600
Sektion M	+ 3 060	9 000		2 b	1 070		
Sektion A	+ 905	1 350		2 b	137		
Sektion V	+ 4 195	6 000		2 b	60		
<i>Göteborg</i>							
Allmän och klinisk bakteriologi		2 950		1	2 263		
Psykiatri (S:t Jörgens sjukhus)			100	1	28		
Humanistiska fakulteten ...	+ 80		680	2 b	49		
Förhyrda lokaler		270		2 b	247		
Tjärnö marinzoologiska fältstation m. m.		150		1	23		

1	2	3	4	5	6	7	8
Preklinisk odontologisk utbildning m. m.	+ 3 610		610	2 b		1 500	1 000
Nybyggnad för odontologisk fakultet			4 000				
Telefonväxel vid universitetet			190	1			
Hörsalsbyggnader vid Chalmers tekniska högskola ..		620		1	295		
Allmän teleteknik		1 740		1	1 534		
Telekommunikation		1 100		1	686		
Tillbyggnad för sektion E ..		875		1	69		
Fysik (undervisningslokaler)		2 850		1	1 987		
Regleringsteknik		370		1	288		
Fysik, viss apparatutrustning m. m.			1 200	1	378		
Atomenergi			750	1	505		
Fysikalisk kemi (undervisningsutrustning)		710		1	288	5 000	2 850
Kemi (forskning m. m.)	+ 500	6 500		2 b	3 522		
Teknisk kemi		1 690		1	1 304		
Kemisk apparatteknik		2 210		1	2 061		
Värmeteknik och maskinlära		1 280		1			
Ny- och ombyggnad för sektion M	+ 6 500	7 000		2 b	1		
Sektion V	+ 5 500	7 500		2 b	371		
Sektion A	+ 1 000	1 000		3			
Telefonväxel vid Chalmers tekniska högskola			520	1			
Seminarier för huslig utbildning	+ 315		1 015	2 b		650	250
<i>Stockholm</i>							
Allmän och tillämpad språkvetenskap samt fonetik ..		200		1			
Genetik		140		1			
Zoologi och zoofysiologi			400	1	228		
Vissa lokaler i kv. Kungstenen:							
Allmän utrustning		300		1	24		
Kvartärgeologi		300		1	98	2 000	800
Botanik:							
Övrig utrustning, morfologisk botanik		950		1	691		
Övrig utrustning, fysiologisk botanik		1 200		1	857		
Analytisk kemi			400	1			
Teaterhistoria		30		1			
Telefonväxel för Frescatiområdet			800	1	76		

1	2	3	4	5	6	7	8
Farmakologi	+ 700	1 400		2 b	10		
Tillbyggnad vid institutio- nen för fysiologi och me- dicinsk fysik m. m.						500	800
Regleringsteknik	+ 215	395		2 b	158		
Fysik (ombyggnad) vid tek- niska högskolan		240		1	103		
Sektion M	+ 4 500	7 500		2 b	51		
Mikrovågsteknik	+ 102		150	2 b	38		
Ombyggnad för sektion K ..	+ 80	380		2 b			
Vidareutbildning av univer- sitetskemister		150		1		4 000	3 300
Reaktorfysik		375		1	94		
Kärnkemi		500		1	219		
Matematisk fysik II		30		1			
Nybyggnad för sektion B ..	+ 6 000	8 000		2 b			
Ombyggnad för sektion B ..	+ 800	800		3			
Sektion L			300	1			
Telefonväxel vid tekniska högskolan	+ 50		50	3			
Farmaceutiska institutet ...			925	1	654		
Riksarkivet		4 250		1	1 811	1 550	300
Kungl. biblioteket			750	1	328		
Konsthögskolan			120	1	19		
<i>Umeå</i>							
Mikrobiologi och klinisk bak- teriologi	+ 200		1 800	2 b	1 434		
Patologi	- 100	1 965		2 a	1 593		
Farmakologi	+ 430	1 830		2 b	1 109		
Hygien			300	1	168		
Djurlaboratorier:							
Övrig utrustning (grundut- rustning)	+ 200	400		2 b	16		
Bibliotek och administration			500	1	261		
Vissa kliniker m. m. och spe- ciell forskningsutrustning .		1 538		1	1 150		
Anatomi och histologi	+ 1 300	3 800		2 b	146	4 300	5 400
Odontologisk utbildning m. m.		4 350		1	3 860		
Undervisningspaviljonger:							
Allmän utrustning		640		1	614		
Undervisningsutrustning (fysikämnen)		1 110		1	608		
Fysik (forskning m. m.) ..			180	1			
Lu-blocket	+ 1 950	5 250		2 b	78		
Kemi-hufo	+ 2 500	5 800		2 b	625		
Zoologi m. m.-hufo	+ 3 950	5 450		2 b			
Radiofysik			250	1	48		

1	2	3	4	5	6	7	8
Pedagogik			35	1	21		
Geografi	+ 100		210	2 b	80		
Franska och tyska			30	1			
Telefonväxel	+ 365		505	2 b	20		
Samhällsvetenskap m. m. ...	+ 450		450	3			
Psykologi	+ 200		200	3			
Vissa utredningskostnader ..	+ 250	250		3			100
Till Kungl. Maj:ts disposition	+ 1 000		1 000	3			600
Summa kr.	+78 632	164 943	24 685		41 859	33 400	26 400
		189 628			101 659		

¹ Art av kostnadsram för resp. objekt:

1. Av statsmakterna redan godtagen kostnadsram.
- 2 a. Förslag till förändrad kostnadsram (tidigare fastställd som definitiv ram).
- 2 b. Förslag till förändrad kostnadsram (tidigare fastställd som delram).
3. Förslag beträffande tidigare ej behandlad kostnadsram (ny kostnadsram).

De av byggnadsstyrelsen föreslagna kostnadsramarna för inredning har jag i flera fall funnit höga. I avvaktan på att kostnaderna för de olika inredningsobjekten närmare skall kunna beräknas och möjligheterna till besparingar utredas av styrelsen har jag, som framgår av planen, funnit mig böra föreslå att delramar för flera av de aktuella objekten förs upp i planen för nästa budgetår.

De förslag till kostnadsramar för utrustning som framlagts av LUP-kommittéerna har jag i stor utsträckning funnit väl avvägda. Bl. a. med hänsyn till att kostnaderna för speciell forskningsutrustning i regel bör bestridas på annat sätt och att alltså under förevarande anslag medel i första hand skall beräknas för undervisningsutrustning och grundutrustning för forskning har jag emellertid för ett antal objekt funnit mig böra beräkna lägre belopp än som föreslagits av nämnda kommittéer.

I riksstaten för innevarande budgetår är uppfört ett särskilt reservationsanslag av 3,8 milj. kr., benämnt Tandem van de Graaff-accelerator vid Uppsala universitet. Fr. o. m. nästa budgetår bör i enlighet med vad jag anförde i prop. 1965: 40 (s. 61) kostnaderna för acceleratorn bestridas från förevarande anslag. Vid utgången av innevarande budgetår kvarstående behållning på nämnda reservationsanslag bör därvid tillgodoföras anslaget till inredning och utrustning av lokaler vid universitet, högskolor m. m. Av praktiska skäl har jag i utrustningsplanen tagit upp även den beräknade förbrukningen under innevarande budgetår.

Vid beräkningen av kostnadsramen för ombyggnaden av gamla tvätteribyggnaden och gamla köksbyggnaden vid Lunds lasarett har jag också beaktat den socialvetenskapliga institutionsgruppens behov i samband med att den får utökade lokaler i f. d. seminariebyggnaden i Lund.

Vid fördelningen av de resurser jag funnit mig kunna beräkna för de aktuella objekten vid de tekniska högskolorna har jag bl. a. tagit hänsyn till att högskolan i Lund skall utrustas från grunden, medan viss utrustning redan finns vid berörda institutioner vid tekniska högskolan i Stockholm och Chalmers tekniska högskola. Jag har emellertid också beaktat, att den ökade intagningen av studerande vid de sistnämnda högskolorna medför inte oväsentliga behov av utrustningsresurser och att utbildning av tekniska magistrar i Stockholm ställer särskilda krav härvidlag.

I gällande utrustningsplan är för Chalmers tekniska högskola uppförd en delram av 1,2 milj. kr. benämnd Fysik, viss apparatutrustning m. m. Jag vill i detta sammanhang framhålla, att jag anser att den pågående planeringen av en nybyggnad för fysikämnen bör bedrivas med utgångspunkt i att utrustningsresurser om sammanlagt 6 milj. kr., inkl. det nämnda beloppet av 1,2 milj. kr., kan komma att ställas till förfogande.

För preklinisk odontologisk utbildning m. m. i Göteborg har jag fört upp en delram av 610 000 kr. Jag har därvid i enlighet med LUP-kommitténs förslag beräknat 560 000 kr. för undervisningsutrustning för ämnena anatomi, histologi, fysiologi och medicinsk kemi. Vidare har jag för anatomiämnets del beräknat 50 000 kr. för grundutrustning för forskning.

Till förslaget om intern TV-anläggning vid seminariet för huslig utbildning i Göteborg är jag inte beredd att nu ta ställning. Med hänsyn härtill har jag i förslaget till utrustningsplan tagit upp en delram för seminariet av 1 015 000 kr.

För utredningar rörande byggnadsobjekt och för utredning och projektering av inredning har medel beräknats inom ramen för det för nästa budgetår under sjätte huvudtiteln föreslagna reservationsanslaget till utredningar rörande byggnadsföretag m. m. Med anledning av vad samarbetsnämnden för LUP-kommittéerna föreslagit i ämnet har jag funnit, att medel bör finnas tillgängliga för utredningar även rörande enskilda utrustningsobjekt. Sådana utredningskostnader bör slutligt belasta det berörda objektet i samband med att en särskild kostnadsram för detsamma förs upp i utrustningsplanen. Med hänsyn till att de för ändamålet erforderliga medlen sålunda har karaktären av ett rörelsekapital, har jag av redovisningstekniska skäl funnit det lämpligt att en kostnadsram med benämningen Vissa utredningskostnader förs upp i utrustningsplanen. I mitt förslag till sådan plan för nästa budgetår har jag tagit upp en definitiv ram av 250 000 kr. med den angivna benämningen.

För innevarande budgetår är under förevarande anslag — genom beslut av Kungl. Maj:t — uppförd en särskild anslagspost av 700 000 kr. till Kungl. Maj:ts disposition. Den vid budgetårets början disponibla behållningen uppgick till ca 600 000 kr., varför omkring 1,3 milj. kr. sålunda har stått till Kungl. Maj:ts disposition under budgetåret 1965/66. F. n. återstår ett odisponerat belopp av ca 180 000 kr. Hittills under budgetåret har således anvisats ca 1,1 milj. kr. för i första hand nya lokaler vid universiteten och högskolorna samt

vid bl. a. sjukgymnastinstitutet, journalistinstitutet i Stockholm och konstfackskolan.

Av den redovisning som jag lämnat i det föregående för byggnadsstyrelsens och LUP-kommittéernas förslag har framgått att betydande lokaltillskott avses komma till stånd genom bl. a. förhyrningar. De av nämnda organ beräknade kostnaderna för inredning och utrustning av ifrågavarande lokaler uppgår till avsevärda belopp. Jag vill med anledning härav framhålla, att jag utgår från att beslut inte fattas om disposition av t. ex. förhyrda lokaler för visst ändamål utan att erforderliga medel står till förfogande för inredning och utrustning.

I mina förslag till inrednings- och utrustningsplaner har jag inte tagit upp de föreslagna kostnadsramarna för t. ex. förhyrda lokaler utan sammanfört dessa i regel med begränsade objekt i särskilda kostnadsramar, benämnda Till Kungl. Maj:ts disposition, av 2 resp. 1 milj. kr. Kostnaderna för de inrednings- och utrustningsobjekt som befins bära omhänderhas av byggnadsstyrelsen och tekniska högskolans i Stockholm byggnadskommitté resp. utrustningsnämnden bör bestridas med anlitan­de av medel som tagits upp i nämnda ramar. Kostnaderna för övriga objekt bör beräknas till 1 milj. kr.

I detta sammanhang bör för riksdagen anmälas, att Kungl. Maj:t genom beslut tidigare denna dag anvisat högst 50 000 kr. från anslagsposten Till Kungl. Maj:ts disposition för anskaffande av inredning och utrustning för de väsentligt utökade lokaler som statens institut för högre utbildning av sjuksköterskor numera förfogar över. Tillika har Kungl. Maj:t bemyndigat styrelsen för institutet att för samma ändamål beställa inredning och utrustning för ytterligare högst 240 000 kr. Kostnaderna härför har jag beaktat vid beräkningen av den nyssnämnda anslagsposten Till Kungl. Maj:ts disposition. Slutligen vill jag erinra om att Kungl. Maj:t medgett, att den i gällande omkostnadsstat för institutet ingående anslagsposten till expenser får överskridas med högst 30 000 kr. för anskaffande av undervisningslitteratur i samband med institutets vidgade kursverksamhet och inflyttning i nya lokaler.

Såväl LUP-kommittéerna som byggnadsstyrelsen och tekniska högskolans byggnadskommitté har behandlat frågan om indexmässig anpassning av de i inrednings- och utrustningsplanerna uppförda kostnadsramarna till förändringar i prisläget. Ett system motsvarande det som gäller för byggnadsverksamheten har föreslagits. För egen del är jag inte beredd att ta ställning härtill innan frågan närmare utretts. Jag avser därför att i annat sammanhang föreslå Kungl. Maj:t att uppdraga åt riksrevisionsverket att i samråd med berörda organ utreda hithörande spörsmål.

Byggnadsstyrelsen och tekniska högskolans i Stockholm byggnadskommitté samt utrustningsnämnden äger enligt det nu tillämpade systemet för medelsanvisningar till inredning och utrustning, för i princip varje i inrednings- resp. utrustningsplanen upptaget objekt, i enlighet med de närmare föreskrifter Kungl. Maj:t meddelar i mån av behov utlägga beställningar intill högst det belopp som angetts som kostnadsram för objektet. De ifrågavarande myndigheterna kan

vidare inom ramen för resp. anslagsposter — oavsett vid anslagsberäkningen förutsedd medelsförbrukning för de olika objekten — verkställa erforderliga utbetalningar. För nästa budgetår innebär det anförda bl. a. att byggnadsstyrelsen och byggnadskommittén samt utrustningsnämnden skall med utgångspunkt i de nu föreslagna planerna äga beställa inredning resp. utrustning för lokaler vid universitet, högskolor m. m. till ett sammanlagt belopp av (39 580 000 — 25 700 000 =) 13 880 000 kr. resp. (189 628 000 — 101 659 000 =) 87 969 000 kr., att gäldas tidigast under budgetåret 1967/68.

I inredningsplanen har jag för innevarande budgetår räknat med en förbrukning av 7,2 milj. kr. vilket motsvarar det belopp som ställts till förfogande för ändamålet. För nästa budgetår beräknar jag en förbrukning av 18,5 milj. kr., vilket belopp således bör anvisas.

I mitt förslag till utrustningsplan har jag räknat med en medelsförbrukning för innevarande budgetår av 33,4 milj. kr. Vid ingången av budgetåret 1965/66 uppgick behållningen av de av utrustningsnämnden disponerade medlen till 2,4 milj. kr. För innevarande budgetår har ytterligare 27,6 milj. kr. ställts till nämndens förfogande, varför nämnden disponerat 30 milj. kr. Resterande belopp av (33,4 — 30 =) 3,4 milj. kr. avser den tidigare nämnda Tandem van de Graaff-acceleratoren, för vilken ett särskilt reservationsanslag av 3,8 milj. kr. har anvisats för innevarande budgetår. Jag räknar alltså med att behållningen av de medel som nämnden disponerar skall uppgå till 0,4 milj. kr. vid ingången av budgetåret 1966/67. För nästa budgetår har jag i utrustningsplanen räknat med en medelsförbrukning av 26,4 milj. kr., varför således (26,4 — 0,4 =) 26 milj. kr. bör anvisas.

Jag har nyss föreslagit att utöver de i planerna upptagna beloppen bör beräknas ett belopp av 1 milj. kr. till objekt som inte redovisats särskilt. För nästa budgetår erfordras således ett anslag av (18,5 + 26 + 1 =) 45,5 milj. kr., vilket innebär en ökning av medelstildelningen med 10 milj. kr. i förhållande till anslaget för innevarande budgetår.

Jag har beräknat medelsförbrukningen för budgetåret 1966/67 till väsentligt lägre belopp än berörda myndigheter föreslagit. Ett av skälen härtill är att jag funnit det önskvärt att anskaffningen av utrustning för de enskilda objekten sprids ut under en längre tid. Självfallet måste emellertid en stor del av utrustningen finnas på plats när nya lokaler tas i bruk. Vid mina beräkningar av medelsförbrukningen under nästa budgetår har jag givetvis strävat efter att nå en så god överensstämmelse som möjligt mellan medelsanvisning och medelsåtgång. Om inrednings- och utrustningsverksamheten under nästa budgetår emellertid skulle få en större omfattning än som f. n. kan beräknas torde erforderliga medel kunna begäras på tilläggsstat till riksstaten.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Inredning och utrustning av lokaler vid universitet, högskolor m. m.* för budgetåret 1966/67 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 45 500 000 kr.

III. Byggnadsarbeten vid specialskolan m. m.

A. Anslagsförslag m. m.

I riksstaten för innevarande budgetår är uppfört ett investeringsanslag, benämnt Byggnadsarbeten vid statens blind- och dövskolor m. m., av 1 050 000 kr.

I skrivelse den 24 augusti 1965 har byggnadsstyrelsen hemställt om ett investeringsanslag för budgetåret 1966/67 av 90 000 kr. Styrelsen har vidare i skrivelse den 24 januari 1966 hemställt om anslag till utförande av nybyggnad för en riksinstitution i Sigtuna. Beträffande de aktuella byggnadsobjekten inhämtas av tillgängliga handlingar bl. a. Beslut om nya namn på de olika skol-enheterna har fattats av skolöverstyrelsen.

Ny- och ombyggnad för dövskolorna i Vänersborg, etapp I—IV. Redogörelse för detta byggnadsobjekt lämnades bl. a. i prop. 1961: 1 (bil. 30 s. 35). Benämningen på dövskolorna i Vänersborg är numera Vänerskolan.

Nybyggnad för skolhem m. m. i Örebro för blindade med även annat lyte. Redogörelse för nybyggnaden lämnades senast i prop. 1965: 1 (bil. 10 s. 653). Skolan benämns numera Ekeskolan.

Om- och tillbyggnad vid statens skola för döva i Gnesta. Redogörelse för byggnadsobjektet lämnades senast i prop. 1965: 1 (bil. 10 s. 653). Benämningen på ifrågavarande skola är numera Åsbackaskolan.

Nybyggnad för riksinstitution i Sigtuna. I samband med frågan om Mogårdsinstitutionens delning berördes i prop. 1961: 1 (bil. 10 s. 200) ett av blind- och dövskolutredningen framfört förslag om en gemensam riksinstitution för normalbegåvade gravt talskadade barn och hjärnskadade döva barn. Jag framhöll därvid att jag fann förslaget mycket beaktansvärt och att jag hade för avsikt att låta ingående undersöka möjligheterna att förverkliga förslaget.

En inom ecklesiastikdepartementet tillsatt arbetsgrupp, i vilken ingått tjänstemän från departementet, skolöverstyrelsen, medicinalstyrelsen samt företrädare för blind- och dövskolutredningen, har närmare undersökt behovet av en dylik riksinstitution samt framlagt förslag i frågan. Av förslaget inhämtas bl. a.

Arbetsgruppen — som anser att begreppet »hjärnskada» bör undvikas och därför använder benämningen »döva barn med vissa komplikationer» som en sammanfattande benämning på de barn, vilka tidigare betecknats som hjärnskadade — konstaterar, att det för normalbegåvade barn med grava talskador samt för döva barn med beteendestörningar och vissa andra komplikationer saknas adekvata vård- och undervisningsmöjligheter inom specialskolans nu-

varande organisation. För de normalbegåvade gravt talskadade barnen har sommaren 1964 en provisorisk riksinstitution, benämnd Charlottendalsskolan, upprättats i anslutning till specialskolan för hörselskadade i Örebro. Frågan om permanenta undervisnings- och behandlingsmöjligheter för denna grupp återstår emellertid att lösa. Situationen för dessa barn och för döva barn med beteendestörningar m. m. kompliceras av att tillgången på personal som är specialutbildad för dessa barns speciella behov är mycket knapp. Detta gäller särskilt för läkarpersonalen, där tillgången på foniatrer, barnaudiologer, otologer och barnpsykiatrer inte svarar mot behovet.

Mycket talar för att en gemensam riksinstitution upprättas för de här aktuella barnkategorierna. Dels är det ofta mycket svårt att utan observation och utredning konstatera till vilken grupp särskilt ett förskolebarn hör. Under alla omständigheter bör därför utredningsfallen sammanföras till en gemensam institution. Vidare erfordras i betydande utsträckning samma slags personal och expertis för de båda barngrupperna. Om erforderlig expertis knyts till en gemensam institution blir det möjligt att intensifiera utnyttjandet av tillgänglig personal. Vissa besparingar kan vidare göras, om man för de båda barnkategorierna har gemensamma administrations- och ekonomilokaler med tillhörande personal.

Arbetsgruppen har på grundval av tidigare gjorda undersökningar samt en enkät till rektorerna vid samtliga dövsolor och till förskolorna för döva bedömt platsbehovet för ifrågavarande barngrupper samt med utgångspunkt häri framlagt förslag om organisationen av en riksinstitution.

Elevhemmen vid en dylik riksinstitution bör enligt arbetsgruppen förutom dubbel- och enkelrum innehålla bl. a. dagrum, matrum med köksinredning, sjuk- och gästrum samt jourrum, tillika expedition. Hemmen dimensioneras och disponeras enligt följande.

Barn under den egentliga skolåldern. Mycket talar för att man inte bör räkna med att dessa barn stannar för längre tids vård och undervisning vid institutionen. Omhändertagandet på riksinstitutionen bör inrikta sig på korttidsbehandling och utredning. Tidsåtgången härför per barn beräknas variera mellan minst en månad och högst en termin. Dessa barn kan endast med svårighet uppdelas i avdelningar för dem som intagits för utredning på grund av talskada och för dem som är döva. Barnen bör sålunda sammanföras till en särskild enhet med 12 platser varav 6 beräknas för vardera kategorien. Vidare bör 2 platser finnas, vilka vid behov skall kunna användas av medföljande eller besökande föräldrar. Om medelvårdtiden beräknas till 3 månader och läsåret till 9 månader blir enhetens årskapacitet vid 12 platser 36 barn. Härigenom möjliggörs också en behandlingsform med återintagningar då så erfordras.

Döva skolpliktiga barn som intagits för observation och utredning. Dessa barn bör omhändertagas vid en särskild enhet inom institutionen, skild från den del av institutionen, där motsvarande barn vistas för längre tids undervisning och behandling. För att möjliggöra lämplig differentiering av barnen, bör utredningsenheten innehålla två avdelningar med 5 platser i varje avdelning. Med en medelvårdtid av 3 månader blir enhetens årskapacitet 30 barn. Därvid har enheten också kapacitet för att ta emot barn för relativt lång tids observation.

Döva skolpliktiga barn med beteendestörningar. Dessa barn är i behov av längre tids undervisning och behandling på institutionen. En särskild enhet med 10 platser uppdelad på två avdelningar med 5 platser i vardera avdelningen bör finnas för deras behov.

Gravt talskadade normalbegåvade barn. Platsbehovet för de gravt talskadade normalbegåvade barnen beräknas till 20. Av dessa platser beräknas emellertid 6 för förskolebarn och bör ingå i enheten för barn under skolåldern.

Elevhemslokalerna bör alltså fördelas på följande sätt.

Enhet	Antal platser
a) Utredning och diagnostisering av förskolebarn ...	14 (inkl. 2 föräldraplatser)
b) Utredning och observation av döva skolpliktiga barn	10
c) Längre tids undervisning och behandling av döva skolpliktiga barn	10
d) Längre tids undervisning och behandling av gravt talskadade barn	14
	Summa 48 (inkl. 2 föräldraplatser)

Vad beträffar övriga lokaler bör gemensamt för hela anläggningen finnas en administrationsenhet, en undersökningsenhet med lokaler för den medicinska och psykologiska personalen samt en köksenhet. Dessutom behövs tjänstebo-städer för rektor och husmor. Av praktiska skäl kan också bostad för vaktmästare behöva uppföras.

Institutionen bör uppföras med ett antal fristående byggnadsenheter. Dessa bör fördelas så att elevhemmet för de beteendestörda barnen ligger avskilt från den övriga anläggningen. Vidare bör institutionen innehålla väl tilltagna fritidsområden. För att tillgodose dessa behov krävs en relativt stor tomtareal.

Lokaliseringsorten för riksinstitutionen bör vara centralt belägen med goda järnvägs-, väg- och flygförbindelser med det övriga landet. Vidare bör den ha tillgång till erforderlig medicinsk och psykologisk expertis dvs. pediatriker, audiolog, foniater, otolog, psykiater och barnpsykolog. Det bör även vara möjligt att nära samarbeta med de skolor och kurser, som utbildar personal för vård och undervisning av de aktuella barnkategorierna. Arbetsgruppen föreslår med hänsyn härtill, att riksinstitutionen lokaliseras till en ort i stockholmsregionen. Därigenom skulle institutionen också kunna få goda förbindelser med audiologiska laboratoriet och psykiatriska kliniken på karolinska sjukhuset.

Genom byggnadsstyrelsens försorg har ett antal lämpliga lokaliseringsmöjligheter inventerats, varvid bl. a. mätningar med hänsyn till bullerstörningar företagits. Ledamöter av arbetsgruppen har vidare tillsammans med representanter från byggnadsstyrelsen besiktigat en erbjuden tomt på ca 50 000 m² i Sigtuna. Gruppen förordar, att den föreslagna riksinstitutionen förläggs till detta område. Ytan, vilken sålunda skulle utgöra ca 1 000 m² per barn, är tillräcklig för ändamålet. Terrängförhållandena ger vidare möjlighet till en disposition av anläggningen, som väl svarar mot de speciella krav som enligt gruppen måste ställas på en institution av detta slag.

Såsom redovisats i prop. 1965:1 (bil. 10 s. 654) har Kungl. Maj:t genom beslut den 9 juli 1964 uppdragit åt byggnadsstyrelsen att utföra projektering

av nybyggnad för den föreslagna riksinstitutionen i Sigtuna. Statsutskottet förutsatte i sitt utlåtande 1965:8 (s. 50) beträffande Sigtunainstitutionen att detta projekt drevs med största möjliga skyndsamhet, så att förslag om institutionens upprättande kunde underställas riksdagen så snart som möjligt.

Byggnadsstyrelsen har i skrivelse den 24 januari 1966 redovisat en på huvudhandlingar grundad beräkning av kostnaderna för byggnadsföretaget. Kostnaden för nybyggnaden har därvid beräknats till 5 350 000 kr. enligt prisläget den 1 april 1965. I detta belopp har anslutningsavgifter för vatten och avlopp ej medräknats, då dessa avgifter avses bli reglerade i det markavtal om vilket styrelsen förhandlar med Sigtuna stad.

De årliga driftkostnaderna för institutionen har tidigare av arbetsgruppen beräknats till ca 1 milj. kr.

Byggnadsstyrelsen räknar med att byggnadsarbetena skall kunna påbörjas under våren 1967. Byggnadstiden beräknas till ca 15 månader.

Genom beslut den 25 februari 1966 har Kungl. Maj:t uppdragit åt byggnadsstyrelsen att fortsätta projekteringen av byggnadsföretaget fram t. o. m. färdigställande av bygghandlingar.

B. Departementschefen

Med hänsyn till riksdagens beslut (prop. 1965:70, SU 101, rskr 275) om införande av en statlig obligatorisk tioårig grundskola för barn, som är blinda, döva, hörsel- eller talskadade (specialskolan) förordar jag att förevarande anslag fr. o. m. nästa budgetår benämns Byggnadsarbeten vid specialskolan m. m. Den ändrade benämningen bör inte medföra att anslaget behandlas som ett nytt investeringsanslag.

I nämnda proposition anmälde jag att blind- och dövskolutredningen föreslagit att skolenheter av specialskolan borde ges egennamn. Såsom jag redovisat i det föregående har skolöverstyrelsen beslutat om nya namn för ifrågavarande skolor. I efterföljande investeringsplan har skolorna uppförts under de nya namnen. I planen kvarstår även kostnadsramar för vissa arbeten vid vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte till dess dessa arbeten slutredovisats.

Förslaget om en riksinstitution för undervisning och behandling av gravt talsskadade normalbegåvade barn och döva barn med vissa komplikationer är ett led i utvecklingen mot bättre vård- och undervisningsmöjligheter för de komplicerat handikappade barnen. De nu aktuella grupperna av barn måste, om de skall kunna få en tillfredsställande vård och undervisning, på grund av behovet av speciell medicinsk expertis tas om hand vid en riksinstitution. Uppenbarligen kommer en dylik riksinstitution att behöva stå i nära kontakt med både

de vårdinstitutioner vid sjukhusen, som är speciellt inriktade på hörsel- och tal-skadades problem, och de utbildningsinstitutioner, vilka utbildar vård- och lärarpersonal för dessa barngrupper. Riksinstitutionen bör också kunna spela en inte oväsentlig roll för utbildningen av exempelvis logoped, speciallärare och lärare för specialskolan. Den föreslagna förläggningen av riksinstitutionen till Sigtuna är med hänsyn härtill mycket lämplig. Mot den av byggnadsstyrelsen gjorda beräkningen av byggnadskostnaderna har jag inte något att erinra.

Byggnadsstyrelsen har av Kungl. Maj:t erhållit i uppdrag att fortsätta projekteringen av ifrågavarande byggnadsföretag fram till och med färdigställande av bygghandlingar. Jag finner det ytterst angeläget att riksinstitutionen snarast möjligt kommer till stånd och förutsätter att projekteringsarbetet bedrivs med största möjliga skyndsamhet.

Som jag nämnt i det föregående, har förhandlingarna om mark m. m. för riksinstitutionen inte avslutats. Jag utgår från att dessa förhandlingar bedrivs så att ett för staten godtagbart avtal föreligger i sådan tid att institutionens tillkomst inte försenas. Frågan om bestridande av de kostnader som kan komma att erfordras för markförvärv m. m. torde jag få anmäla sedan nämnda förhandlingar slutförts.

För nästa budgetår bör medel anvisas till byggnadsarbeten vid specialskolan m. m. i enlighet med följande investeringsplan och anslagsberäkning.

Investeringsplan

(1 000-tal kr.)

Byggnadsobjekt	Kostnadsram		Medelsförbrukning			Byggstart	Färdigställande
	1.7.64	1.4.65	Faktisk t. o. m. 64/65	Beräknad för			
				65/66	66/67		
Ny- och ombyggnad för Vänerskolan, etapp I—IV ...	3 490	3 440	3 406	34			färdig
Byggnadsarbeten vid Tomtebodaskolan:							
Huvudbyggnad och förskolebyggnad	244	244	185	59			färdig
Simhalls- och gymnastik- salsbyggnad	1 695	1 695	1 580	115			färdig
Paviljongbyggnad för vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte	160	160	147	13			färdig
Nybyggnad för Ekeskolan ..	7 680	7 780	5 726	1 954	100	10.63	9.65
Byggnadsarbeten för förskolan i Boden för döva barn	360	360	326	34			färdig
Vissa kostnader för vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte	44	44	43	1			
Om- och tillbyggnad för Åsbackaskolan	550	550	162	388		2.65	10.65
Nybyggnad för riksinstitution i Sigtuna		5 350			1 500	4.67	8.68
Summa	14 223	19 623	11 575	2 598	1 600		

Anslagsberäkning

(1 000-tal kr.)

<i>Medelstillgång</i>		<i>Beräknad medelsförbrukning</i>	
Medelsreservation 30.6.65 ...	1 558	1965/66	2 598
Anslag för 1965/66	1 050	1966/67	1 600
Anslag för 1966/67 (förslag)	1 590		
	<hr/> Summa 4 198		<hr/> Summa 4 198

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Byggnadsarbeten vid specialskolan m. m.* för budgetåret 1966/67 under statens allmänna fastighetsfond anvisa ett investeringsanslag av 1 590 000 kr.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Gunilla Fenne

INNEHÅLL

	Sid.
I. Byggnadsarbeten vid universiteten och vissa högskolor	3
A. Anslagsförslag m. m.	3
B. Departementschefen	19
II. Inredning och utrustning av lokaler vid universitet, högskolor m. m. . .	30
A. Anslagsförslag m. m.	30
B. Departementschefen	53
III. Byggnadsarbeten vid specialskolan m. m.	63
A. Anslagsförslag m. m.	63
B. Departementschefen	66